

PATVIRTINTA
Plungės rajono savivaldybės
tarybos 2024 m. birželio 27 d.
sprendimu Nr. T1-151

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS SPORTO STRATEGIJA 2024–2030 M.

UŽSAKOVAS

Plungės sporto ir rekreacijos centras

PASLAUGŲ TEIKĖJAS

VšĮ Nacionalinės plėtros institutas

NACIONALINĖS PLĖTROS INSTITUTAS

TURINYS

1. Sąvokos.....	4
2. Bendroji informacija	5
3. Vizija, misija, vertybės	6
4. Teisės aktų, susijusių su sportu, analizė	7
4.1. Tarptautiniai	7
4.2. Nacionaliniai.....	8
4.3. Regioniniai	10
5. Esamos būklės analizė.....	13
5.1. Demografiniai rodikliai	13
5.2. Sveikatos rodikliai.....	15
5.3. Fizinio aktyvumo rodikliai	17
5.4. Sporto infrastruktūra.....	19
5.5. SRC organizacinė struktūra, žmogiškieji ištekliai, vykdomos veiklos	22
5.6. Sporto organizacijos, individualūs sportininkai	24
5.7. Aktyvaus laisvalaikio praleidimo galimybės.....	27
5.8. Vaikų ir jaunimo sporto, fizinio aktyvumo užsiėmimai.....	28
5.9. Suaugusiųjų, senjorų, neįgaliųjų fizinis aktyvumo užsiėmimai.....	30
5.10. Sporto renginiai	31
5.11. Aukšto meistriškumo sportas ir pasiekimai.....	32
5.12. Sportinis turizmas.....	34
5.13. Apibendrinimas.....	35
6. Gyventojų apklausa	36
7. SSGG analizė.....	40
8. Plungės rajono sporto strategija 2024–2030 m.	41
8.1. Prioritetinės sporto šakos	41
8.2. Rekomendacijos dėl prioritetinių sporto šakų nustatymo.....	41
8.3. Sporto finansavimo modelis	46
8.4. Rekomendacijos dėl sporto finansavimo modelio Plungės rajone.....	47
9. Tikslai, uždaviniai, priemonių planas	49
10. Stebėsenos sistema	56
10.1. Plano įgyvendinimo stebėsenos ir kontrolės sistema	56
10.2. Atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus (ataskaitų teikimo) tvarka	56
10.3. Sporto strategijos priemonių vykdymo ir rodiklių pasiekimo ataskaitos teikimo grafikas.....	57
PRIEDAI	60

1. Sąvokos

Aukšto meistriškumo sportas – asmens fizinės veiklos forma, kai pagal tam tikras taisykles varžantis su kitais asmenimis (individualiai arba komandoje) aukšto meistriškumo sporto varžybose (prireikus pasitelkiant gyvūnus ir (ar) technines priemones) siekiama nugalėti varžovus ir tobulinti savo fizinės ir psichinės savybes bei įgūdžius, taip pat veikla, kuria tobulinamos asmens fizinės ir psichinės savybės bei įgūdžiai, siekiant tinkamai pasirengti aukšto meistriškumo sporto varžyboms. Aukšto meistriškumo sportu taip pat laikoma asmens veikla, kuri, nors ir neatitinka nurodytų kriterijų, tačiau dėl susiklosčiusių tradicijų ar kitų aplinkybių visuotinai pripažįstama aukšto meistriškumo sportu (kaip numatyta LR Sporto įstatyme (1995-12-20, Nr. I-1151, galiojančioje suvestinėje redakcijoje; toliau – Sporto įstatymas).

Fizinis aktyvumas – asmens fizinė veikla, kuria siekiama stiprinti sveikatą, tobulinti fizinės ir psichinės savybes bei įgūdžius, neturint tikslo pasirengti aukšto meistriškumo sporto varžyboms ir (ar) dalyvauti jose, taip pat veikla šviečiant visuomenę sporto, fizinio aktyvumo ir jais pasiekiamo sveikatos stiprinimo klausimais (kaip numatyta Sporto įstatyme).

Sportas – visos asmens fizinės veiklos formos, kuriomis siekiama ugdyti ir tobulinti fizinės ir psichinės jo savybes bei įgūdžius ar stiprinti sveikatą.

Sporto medicina – medicinos paslaugų rūšis, kurioje gydytojas teikia fizinio krūvio ar pasyvaus gyvenimo būdo sukeltų sveikatos sutrikimų nustatymo, lėtinių skausmų priežasčių nustatymo paslaugas, derindamas medikamentines priemones su nemedikamentinėmis priemonėmis gali skirti atlikti profilaktinius fizinius pratimus, fizioterapiją, minkštųjų audinių tempimus, mobilizacijas ir kt., nusiųsti pas kitos srities specialistą gydytoją.

Sporto renginys – viešas renginys, kuriame populiarinamas sportas ir (ar) varžomasi.

Sporto šaka – sporto sritis, besiskirianti nuo kitų savitomis taisyklėmis, sportinės kovos metodais, technikos ir taktikos veiksmiais, inventoriumi bei erdve, kurioje sportuojama. Sporto šakos skirstymą į disciplinas ir rungtis nustato tarptautinė (pasaulio) sporto šakos federacija.

Sportinis turizmas – keliavimo ar pažinimo būdas, kuris apima sporto renginių stebėjimą arba dalyvavimą juose, aktyvų laisvalaikio praleidimą užsiimant fizinio aktyvumo veiklomis.

TRUMPINIAI

SSGG – stiprybės ir silpnybės, galimybės ir grėsmės

VS – Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

PRSA – Plungės rajono savivaldybės administracija

SRC – Sporto ir rekreacijos centras

2. Bendroji informacija

Plungės rajono savivaldybė siekia kurti aktyvų gyvenimo būdą savo gyventojams. Ši Plungės rajono sporto strategija 2024–2030 m. yra nuosekli planavimo sistema, skirta užtikrinti visapusišką bendruomenės sveikatą, sportines veiklas ir aukšto meistriškumo sportą bei skatinti aktyvų fizinį gyvenimo būdą. Strategija orientuojasi į įvairias amžiaus grupes ir sporto šakas, siekdama sukurti palankias sąlygas kiekvieno rajono gyventojui pasiekti savo sporto tikslus ir potencialą.

Šioje strategijoje numatytos priemonės ir iniciatyvos, kurios skatins:

- sportinį dalyvavimą visuomenėje. Įgyvendinant šią strategiją, bus skatinamas visų amžiaus grupių dalyvavimas sporto veikloje. Planuojama organizuoti įvairius sporto renginius, varžybas ir turnyrus, kuriuose galėtų dalyvauti tiek profesionalūs sportininkai, tiek visi rajono gyventojai;
- sporto infrastruktūros tobulinimą. Plungės rajono savivaldybė ketina investuoti į sporto infrastruktūros priemones. Tai ne tik skatins aktyvų gyvenimo būdą, bet ir sukurs galimybes vykdyti aukšto lygio sporto varžybas bei renginius.
- sveikatinimo programas. Plungės rajono savivaldybė sieks kurti sveikatinimo programas, skirtas skatinti gyventojų aktyvumą ir sveikatą per sporto veiklą. Tai gali apimti ne tik treniruotes, bet ir edukacines programas apie sveiką mitybą ir gyvenimo būdą.

Strategija siekiama nustatyti prioritetines sporto šakas, sukurti sporto srities finansavimo modeliui bei sukurti kryptingą veiksmų planą, kuris bus įgyvendinimas atskiromis savivaldybės administracijos, įstaigų, neformaliojo švietimo paslaugų tiekėjų, sporto ir nevyriausybinių organizacijų ir kt. iniciatyvomis.

Ši sporto strategija yra ne tik pasirengimas būsimiems iššūkiams, bet ir įsipareigojimas skatinti sportinį gyvenimo būdą Plungės rajono gyventojams. Pasitelkdama šias priemones, savivaldybė sieks ne tik plėtoti sporto infrastruktūrą, bet ir ugdyti stiprią, sveiką ir aktyvią bendruomenę, kurioje kiekvienas gyventojas gali jaustis įtrauktas ir paremtas siekiant savo sportinių tikslų.

Rengiant Plungės rajono sporto strategiją 2024–2030 m. atlikti šie žingsniai:

- atlikta sporto aplinkos ir situacijos Plungės rajono savivaldybėje analizė;
- atlikta gyventojų apklausa apie fizinio aktyvumo ir sporto situaciją Plungės rajone;
- parengtas ir suderintas strategijos projektas.

3. Vizija, misija, vertybės

VIZIJA:

Sportas ir fizinis aktyvumas – arčiau kiekvieno.

MISIJA:

Skatinti ir plėtoti sportą bei fizinį aktyvumą Plungės rajone, užtikrinant jo prieinamumą kiekvienam gyventojui, nepriklausomai nuo lyties, amžiaus, gyvenamosios vietovės ir sportinio pasirengimo.

VERTYBĖS:

- **Lygios galimybės** – užtikrinti, kad visi rajono gyventojai, nepriklausomai nuo lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos, turėtų vienodas galimybes dalyvauti ir mėgautis sporto bei fizinio aktyvumo veikla.
- **Prieinamumas** – užtikrinti, kad sporto infrastruktūra, renginiai ir programos būtų lengvai prieinami visiems rajono gyventojams.
- **Sveikata ir gerovė** – pabrėžti sporto ir fizinio aktyvumo naudą fizinei ir psichinei sveikatai, skatinant aktyvų gyvenimo būdą.
- **Tobulėjimas** – nuolat vystyti sporto, fizinio aktyvumo galimybes ir kurti palankias sąlygas visiems, siekiant užtikrinti ilgalaikį sporto plėtros augimą.
- **Bendruomenės dalyvavimas** – skatinti bendruomenės aktyvumą ir dalyvavimą sportinėse veiklose, kurios jungia ir stiprina ryšius tarp žmonių.
- **Veiklos kokybė** – užtikrinti aukštą kokybės standartą visose sporto ir fizinio aktyvumo srityse nuo renginių organizavimo iki infrastruktūros priežiūros.
- **Motyvacija** – parama ir skatinimas aukšto meistriškumo sportininkams, siekiant juos padėti, suteikti jiems reikalingas sąlygas ir įvertinimą už jų pasiekimus.

4. Teisės aktų, susijusių su sportu, analizė

4.1. Tarptautiniai

Sportas yra svarbus prioritetas Europos Sąjungoje (ES). ES pripažįsta sporto autonomiją ir subsidiarumo principą, sporto politikoje sportas pasitelkiamas kaip būdas skatinti socialinę integraciją per sportą, taip skatinant visų piliečių, nepriklausomai nuo amžiaus, lyties, negalios ar socialinės kilmės, dalyvavimą sporto veikloje. Per sporto veiklą siekiama skatinti fizinį aktyvumą ir sveikatą, skiriamas dėmesys švietimui ir jaunimo ugdymui per sportą, siekiama plėsti galimybes dalyvauti sporto veikloje nuo pat ankstyvo amžiaus.

Ypatingas dėmesys sportui kaip prioritetui ES skirtas nuo 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai. Ši sutartis yra viena iš svarbiausių ES sutarčių, kurios tikslas – sustiprinti ES institucijas ir procesus bei pagerinti sprendimų priėmimą. Sutartyje numatyta, kad ES kompetencijai priklauso remti, koordinuoti ar papildyti valstybių narių veiksmus. Europos lygiu tokių veiksmų sritys apima žmogaus sveikatos apsaugą ir gerinimą; pramonę; kultūrą; turizmą; švietimą, profesinį mokymą, jaunimą ir **sportą**; civilinę saugą; administracinį bendradarbiavimą. ES atsako už įrodymais pagrįstos politikos rengimą ir bendradarbiavimo puoselėjimą bei fizinio aktyvumo ir sporto rėmimo iniciatyvų visoje Europoje valdymą. 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų finansavimo laikotarpiu pirmą kartą pagal programą „Erasmus+“ buvo sukurta speciali biudžeto eilutė su sportu susijusiems projektams ir tinklams remti.

2007 m. liepos 11 d. Europos Komisijos komunikatu priimta Baltoji knyga dėl sporto. Ši baltoji knyga buvo vienas pagrindinių Europos Komisijos indėlių plėtojant sporto ir jo vaidmens ES piliečių kasdieniame gyvenime temą. Ja **pripažįstamas galimas sporto poveikis kitoms ES politikos sritims, nustatomi sporto pasaulio poreikiai ir ypatumai**. Ši baltoji knyga suteikė sportui ateities perspektyvų ES lygmeniu, kai gerbiama ES teisė, laikomasi subsidiarumo principo ir išlaikomas sporto organizacijų nepriklausomumas. Knyga apima platų sporto klausimų spektrą ir teikia siūlymus dėl bendros sporto politikos ES lygmeniu, pabrėžia sporto socialinės ir ekonominės svarbos pripažinimą, jaunimo dalyvavimo sporte skatinimą, kovos su dopingu svarbą, taip pat kitas svarbias sporto sritis. Baltojoje knygoje aptariamos trys temos:

- visuomeninis sporto vaidmuo – ką sportas reiškia kaip socialinis reiškinys;
- ekonominis sporto aspektas – sporto indėlis į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą ES;
- sporto organizavimas – viešųjų, privačių, ekonominių ir sporto organizacijų bei institucijų vaidmuo valdant sportą.

4.2. Nacionaliniai

Lietuvos Respublikos sporto įstatymas

Šis įstatymas nustato sporto principus, sporto sistemą ir jos valdymą, reglamentuoja valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetenciją sporto srityje, reikalavimus fizinio aktyvumo ar aukšto meistriškumo sporto specialistams ir fizinio aktyvumo ar aukšto meistriškumo sporto instruktoriams, sporto organizavimą, asmenų sveikatos tikrinimą, sporto renginių saugumo reikalavimus, sporto finansavimą, antidopingo ir kovos su manipuliavimu aukšto meistriškumo sporto varžybomis politikos įgyvendinimą, valstybės skatinimą už pasiektus aukšto meistriškumo sporto laimėjimus.

Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas

Šio įstatymo tikslas – sukurti ir plėtoti į rezultatus orientuotą strateginio valdymo sistemą, integruojant strateginio planavimo, regionų plėtros ir teritorijų planavimo procesus, siekiant užtikrinti ilgalaikę ir darnią valstybės pažangą ir veiksmingą valdžios sektoriaus finansų planavimą ir panaudojimą. Įstatymas galioja visiems strateginio valdymo sistemos dalyviams. Įstatyme yra apibrėžiamos pagrindinės strateginio planavimo sąvokos, įvardijami strateginio planavimo dokumentų lygmenys, jų tipai, sistemos dalyviai, atsakingi už atitinkamų planavimo dokumentų rengimą ir įgyvendinimą.

Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2050“

"Lietuva 2050" yra Lietuvos ilgalaikės plėtros strategija, skirta nustatyti šalies tikslus ir kryptis iki 2050 m. Ši strategija siekia sukurti tvarų ir pažangų visuomenės vystymąsi bei užtikrinti žmonių gerovę ateityje. Pagrindinės šios strategijos kryptys apima ekonominės plėtros skatinimą, inovacijų skatinimą, socialinės gerovės didinimą, aplinkosaugos tvarumą, švietimo ir kultūros stiprinimą bei kitus svarbius sektorius. Strategijos tikslai ir prioritetinės kryptys nustatyti atsižvelgiant į šalies specifiką, jos galimybes ir iššūkius. Be to, strategija kurta konsultuojantis su visuomene, verslo bendruomenėmis, nevyriausybėmis, organizacijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

Strategijoje įvardinta vizija: „Kelrodė Lietuva: valstybė, kurioje noriu gyventi ir kurti. Valstybė, kurią noriu saugoti“. Išskiriamos šios pagrindinės ambicijos (tikslai):

- Piliečių kuriama demokratija: patikima, atvira, telkianti;
- Ateičiai pasirengęs, atsparus ir laisvas žmogus, gyvenantis bendruomenėje, kuriai rūpi;
- Lietuvos verslas, mokslas ir menas tvariai kuria aukštą vertę Lietuvai ir pasauliui;
- Atspari valstybė, konstruktyvi ir įtakinga globalios politikos veikėja;
- Sujungta šalis, darni ir subalansuota plėtra.

Sporto srityje strategija svarbi tuo, kad ambicijos „Ateičiai pasirengęs, atsparus ir laisvas žmogus, gyvenantis bendruomenėje, kuriai rūpi“ vienas iš numatytų sričių siekis yra saugiam, sveikam ir fiziškai aktyviam gyvenimui reikalingų sąlygų plėtra ir užtikrinimas, įsipareigojant suteikti visoms visuomenės grupėms prieigą prie jų poreikius atitinkančių viešųjų paslaugų; kelti bendrąjį socialinės gerovės standartą šalyje, vadovaujantis lygių galimybių ir nediskriminavimo principais; įtraukti nevyriausybinės organizacijas ir kitas bendruomenes į socialinio saugumo tinklo, apimančio socialinę, sveikatos ir švietimo sritis, sudarymą. Tam Lietuvoje reikalinga stiprinti gyventojų sveikatą ir sudaryti sąlygas ją išsaugoti, ugdant visuomenės sveikatos raštingumą, sveikos gyvensenos nuostatas, aplinkai draugiškus vartojimo įpročius ir skatinant gyventojus įsitraukti į rūpinimąsi savo bei artimųjų sveikata. Taip pat užtikrinti šiai sveikai gyvensenai ir fizinio aktyvumo veikloms būtinas sąlygas – plačiajai visuomenei ir profesionaliems sportininkams pritaikytą sporto infrastruktūrą, darnų judumą.

Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas

Šio įstatymo paskirtis – užtikrinti asmens su negalia teisių apsaugą ir įgyvendinimą lygiai su kitais asmenimis, reglamentuoti negalios nustatymo, asmens su negalia individualiųjų pagalbos poreikių nustatymo, tenkinimo ir finansavimo pagrindus, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas, kitas tarptautinės teisės normas ir principus, nustatyti asmens su negalia teisių apsaugos sistemos institucijas, jų veiklos teisinius pagrindus, funkcijas, teises ir pareigas asmens su negalia teisių apsaugos srityje. Įstatymas numato, kad asmuo su negalia turi teisę į laisvalaikį, sportą ir kultūrinę veiklą, atitinkančius jo amžių ir individualiųjų pagalbos poreikį, o valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją sudaro sąlygas ir užtikrina lygias galimybes asmeniui su negalia dalyvauti laisvalaikio, sporto ir kultūrinėje veikloje.

Šie dokumentai numato tam tikras nuostatas ir principus, kurie gali tiesiogiai ar netiesiogiai paveikti savivaldybės sporto strategiją. Jie **suteikia bendrą kontekstą ir kryptį, metodologinį pagrindą strategijos kūrimui ir įgyvendinimui, nustato nacionalines gaires**. Savivaldybei šių dokumentų reikalavimus integruojant į savivaldybės planavimo dokumentus svarbu užtikrinti, kad sporto plėtra būtų suderinta su nacionalinėmis ir regioninėmis strategijomis.

4.3. Regioniniai

Plungės rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas

Tikslas	Uždavinys	Rodiklis
IV prioritetas: Kultūros ir aktyvaus laisvalaikio parkas		
4.1 Užtikrinti vietas gyventojams bei svečiams kokybiškų laisvalaikio paslaugų pasiūlą ir skatinti aktyvią gyvenseną	4.1.3 Sutvarkyti ir plėsti sporto infrastruktūrą, siekiant gerinti sportinius pasiekimus	Renovuotų ir naujai įrengtų sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)
	4.1.4 Vykdyti vandens sporto veiklų plėtrą	Naujai įrengtų vandens sporto bazių skaičius (vnt.)

Pagal Vyriausybės rekomendaciją, strateginiame plėtros plane vietoj priemonių plano gali būti numatomi svarbiausi investiciniai projektai. Plungės rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginiame plėtros plane numatyti šie potencialūs investiciniai projektai / projektų programos¹:

- Sporto bazių plėtra ir daugiaviečių erdvių, skirtų fizinio aktyvumo skatinimui, sukūrimas;
- Modulinės sporto salės prie Plungės Senamiesčio ir Ryto mokyklų įrengimas.

Plungės rajono savivaldybės 2024–2026 m. strateginis veiklos planas

Igyvendinant Plungės rajono savivaldybės 2024–2026 m. strateginį veiklos planą, yra vykdomos 8 programos, iš kurių septynios yra funkcijų vykdymo programos, ir viena – valdymo programa.

Viena iš funkcijų valdymo programų – Ugdymo kokybės, sporto ir modernios aplinkos užtikrinimo programa. Programoje numatytas tikslas, uždavinys ir priemonės:

Tikslas
<u>001-05 Plėtoti rajono gyventojų fizinį ugdymą, sudaryti jiems palankias sąlygas sportuoti.</u> Šiuo tikslu siekiama plėtoti kūno kultūros politiką ir programas, skirtas sporto klubų veiklai organizuoti, sveikam gyvenimo būdui propaguoti, reprezentuoti rajoną Lietuvos ir užsienio sporto varžybose.
Uždavinys
<u>001-05-01 Remti ir skatinti masinių sporto sveikatingumo renginių vykdymą rajone.</u> Šiuo uždaviniu siekiama įgyvendinti pagrindinę kūno kultūros ir sporto misiją – ugdyti sveiką ir fiziškai aktyvią visuomenę, kuo daugiau gyventojų įtraukiant į sportinį užimtumą.

¹ Ilgosios perspektyvos potencialūs investiciniai projektai ir projektų programos – tai projektai arba projektų programos, kuriems dar nėra numatytos investicijos ir kurių apimtys dar nėra suformuotos, bet kurie potencialiai galėtų derėti su strateginiu plėtros planu.

Uždaviniu remiami sporto projektai, VŠĮ „Plungės futbolas“, krepšinio komandos Plungės „Olimpas“ ir futbolo komandos FK „Babrungas“ veikla.

Priemonės

001-05-01-01 Sporto projektų rėmimas. Priemone remiamos skirtingų sporto šakų (krepšinio, futbolo, salės futbolo, stalo teniso, teniso, baidarių ir kanojų irklavimo, lengvosios atletikos, dziudo, orientavimosi sporto, lietuviško ritinio ir kt.) organizacijos, klubai. Organizuojami sporto organizacijų, klubų, kaimo seniūnijų sporto renginiai bei apskrities lygio sveikatingumo renginiai. Skiriamos piniginės premijos Plungės rajono sportininkams ir jų treneriams, pasiekusiems aukštų rezultatų sporto srityje.

001-05-01-02 „Plungės futbolas“ programos įgyvendinimas. Priemone yra remiamas VŠĮ „Plungės futbolas“ veikla. Priemonė padeda ugdyti talentingus futbolininkus nuo ankstyvojo amžiaus, kurie deramai atstovautų rajonui ir šaliai, prisidėtų prie pozityvaus Plungės rajono bei Lietuvos įvaizdžio formavimo; suteikti galimybę bei skatinti įvairaus amžiaus rajono gyventojus aktyviai leisti laisvalaikį ir taip užtikrinant sveikesnės, bei aktyvesnės bendruomenės formavimą.

001-05-01-03 Krepšinio komandos „Plungės Olimpas“ rėmimas. Priemonė skirta remti Plungės rajoną regioninėje krepšinio lygoje reprezentuojančią krepšinio komandą Plungės „Olimpas“.

001-05-01-04 Futbolo komandos FK „Babrungas“ rėmimas. Priemonė skirta remti Plungės rajoną LFF I lygoje reprezentuojančią futbolo komandą FK „Babrungas“.

Plungės rajono savivaldybės Sporto tarybos veiklos nuostatai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 4 punktu, 2023 m. gegužės 18 d. Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-128 patvirtinti Plungės rajono savivaldybės Sporto tarybos veiklos nuostatai, o 2023 m. birželio 22 d. sprendimu Nr. T1-161 Sporto tarybos sudėtis iš 9 narių: Plungės rajono savivaldybės tarybos nariai, 3 nevyriausybinų organizacijų, atstovaujančių sportui, atstovai, 1 Plungės sporto ir rekreacijos centro tarybos deleguotas atstovas, 1 Plungės rajono fizinio ugdymo mokytojų metodinio būrelio deleguotas atstovas, 1 Plungės rajono seniūnijos seniūnas, deleguotas seniūnijų seniūnų susirinkimo, 1 bendruomenių atstovas, deleguotas asociacijos „Plungės kraštas“.

Sporto taryba yra kolegiali visuomeninė institucija, sudaryta rajono strateginiams kūno kultūros ir sporto klausimams nagrinėti ir spręsti. Jos paskirtis – analizuoti sporto situaciją Plungės rajone ir teikti siūlymus dėl fizinio aktyvumo ir sporto situacijos gerinimo. Sporto taryba atlieka šias funkcijas:

- svarsto Plungės rajono savivaldybės strateginius kūno kultūros ir sporto plėtros klausimus;
- telkia rajono sporto organizacijų pastangas didinti sportinės veiklos efektyvumą ir gerina sporto veiklos įvaizdį rajone ir Lietuvoje;
- teikia pasiūlymus dėl sporto plėtros rajone ministerijoms, kitoms valstybinėms institucijoms, Savivaldybės tarybai, merui, administracijos direktoriui, savivaldybės administracijos padaliniams, kitoms institucijoms;
- svarsto Sporto plėtros programos projektų paraiškas ir teikia siūlymus savivaldybės administracijos direktoriui dėl finansavimo skyrimo projektams įgyvendinti;
- teikia siūlymus sportininkų ir trenerių skatinimo, apdovanojimų, sportui nusipelnusių kraštiečių atminimo įamžinimo;
- nagrinėja sporto infrastruktūros poreikį ir plėtros galimybes bei teikia siūlymus atitinkamoms institucijoms.

Kuriant savivaldybės sporto strategiją, svarbu atsižvelgti į įvairius veiksnius, įskaitant regiono plėtros planus, trumpalaikius ir ilgalaikius strateginius planus bei gaires, kurias teikia vietos valdžios institucijos, nes taip **sporto strategija tampa bendrus tikslus papildančiu įrankiu, kryptingai padedančiu įgyvendinti savivaldybės planus.**

5. Esamos būklės analizė

5.1. Demografiniai rodikliai

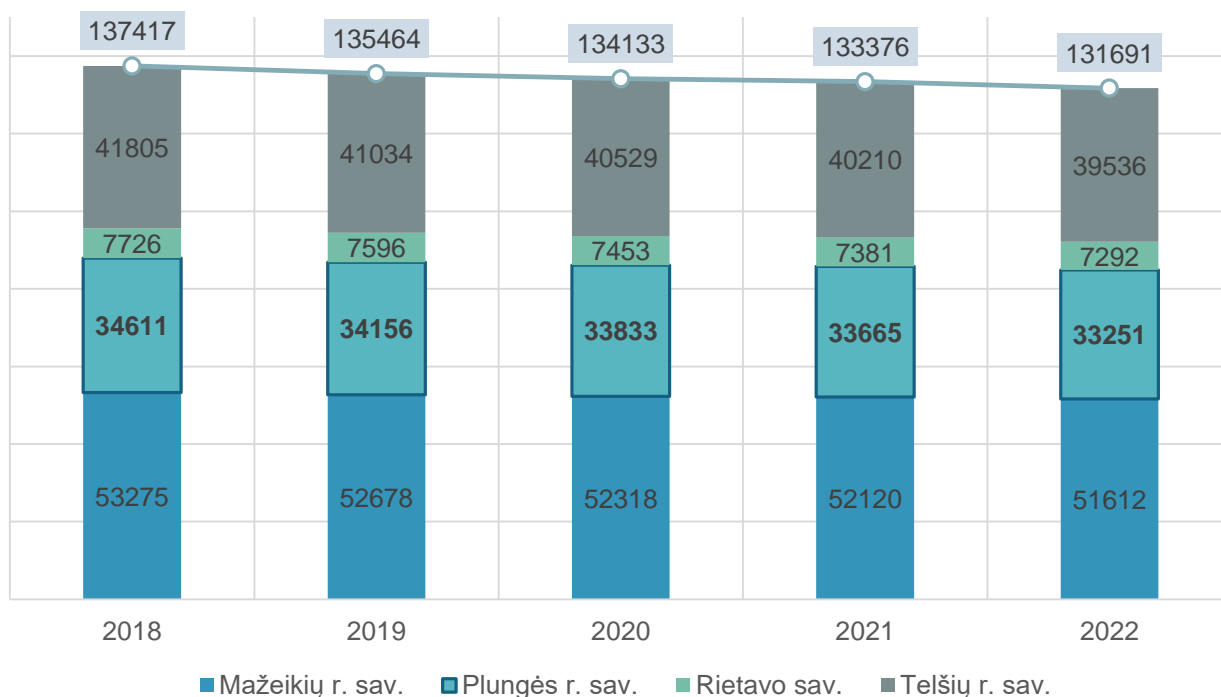
Plungės rajonas – trečia pagal gyventojų skaičių Telšių apskrities savivaldybė. Nuo 2018 m. gyventojų skaičius rajone mažėja vidutiniškai po 1,0 proc. kasmet (Telšių apskrityje – vidutiniškai 1,1 proc. kasmet; sparčiausiai gyventojų skaičius mažėja Rietave – po vidutiniškai 1,4 proc. kasmet, Mažeikių rajone – po 0,8 proc., o Telšių rajone – po vidutiniškai 1,4 proc. kasmet). Gyventojų skaičius Plungės rajone mažėja sparčiau nei Lietuvoje – visoje šalyje nuo 2018 m. kasmet vidutiniškai sumažėja po 0,1 proc. gyventojų.

47,0 proc. 53,0 proc.

1 pav. Gyventojų skaičius Plungės r. pagal lytį 2022 m. (proc.)

2022 m. pradžioje Plungės rajono savivaldybėje gyveno 33 251 gyventojas (žr. 2 pav.) Iš jų 15 617 vyrai (47,0 proc. visų gyventojų) ir 17 634 moterys (53,0 proc. visų gyventojų) (žr. 1 pav.)

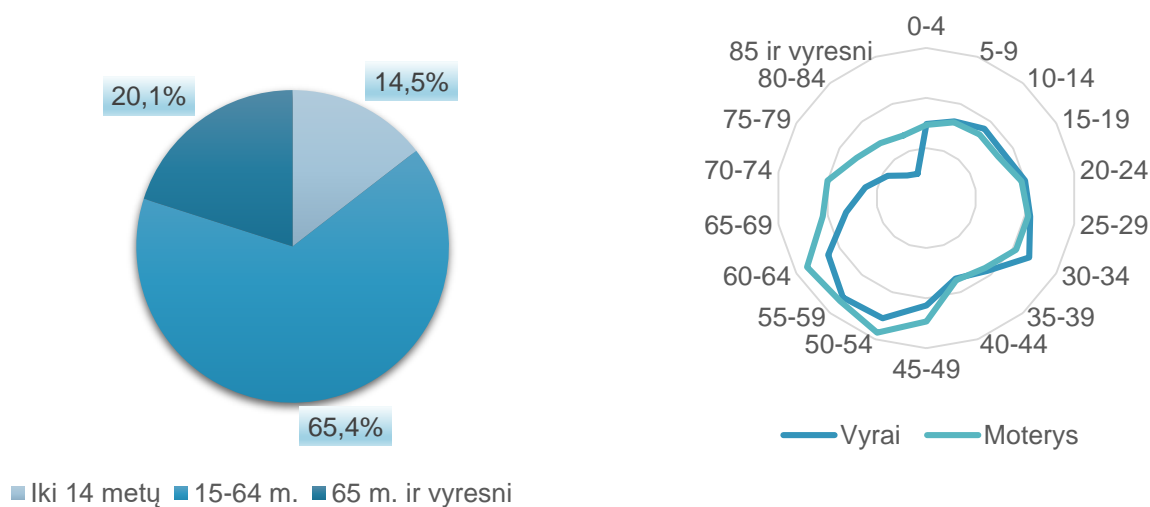

2 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

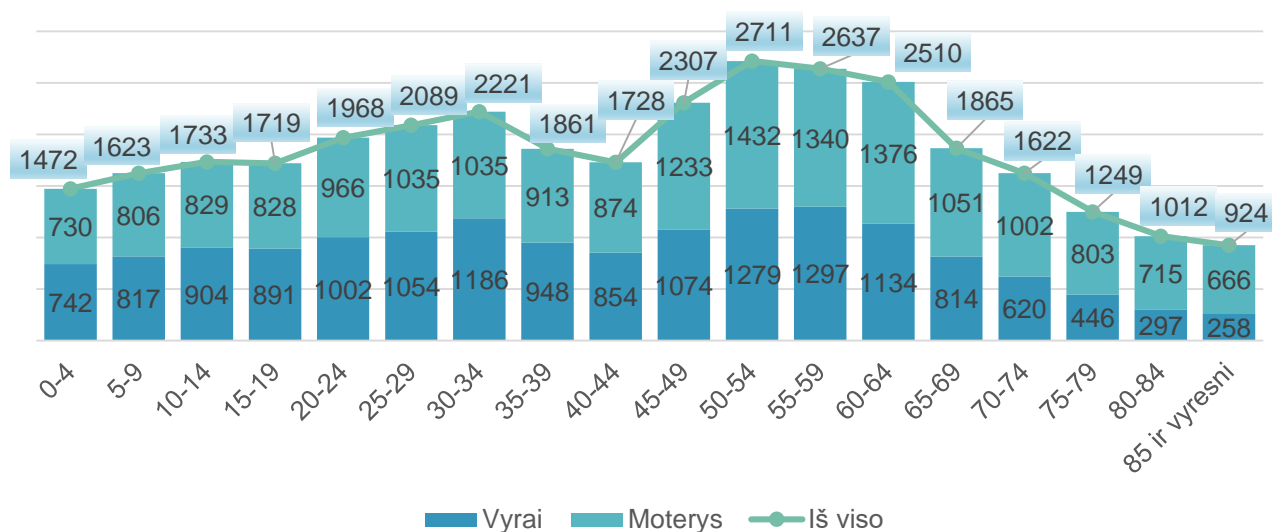
Didžiąją dalį Plungės rajono gyventojų 2022 m. pradžioje sudarė darbingo amžiaus gyventojai (65,4 proc.), 20,1 proc. – 65 m. ir vyresni, 14,5 proc. – vaikai ir paaugliai iki 14 metų. **Pastaraisiais metais pastebimas darbingo 15–64 m. amžiaus gyventojų rajone skaičiaus mažėjimas, atitinkamai 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojų skaičiaus didėjimas.** Vaikų ir paauglių skaičius rajone pastaraisiais metais gana stabilus ir siekia vidutiniškai 14,5 proc. (žr. 1 lentelė).

1 lentelė. Plungės r. gyventojų skaičius metų pradžioje pagal amžių, proc. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Metai	2018	2019	2020	2021	2022
Iki 14 metų	14,8	14,7	14,8	14,5	14,5
15-64 m.	65,7	65,6	65,1	65,5	65,4
65 m. ir vyresni	19,5	19,7	20,2	20,0	20,1

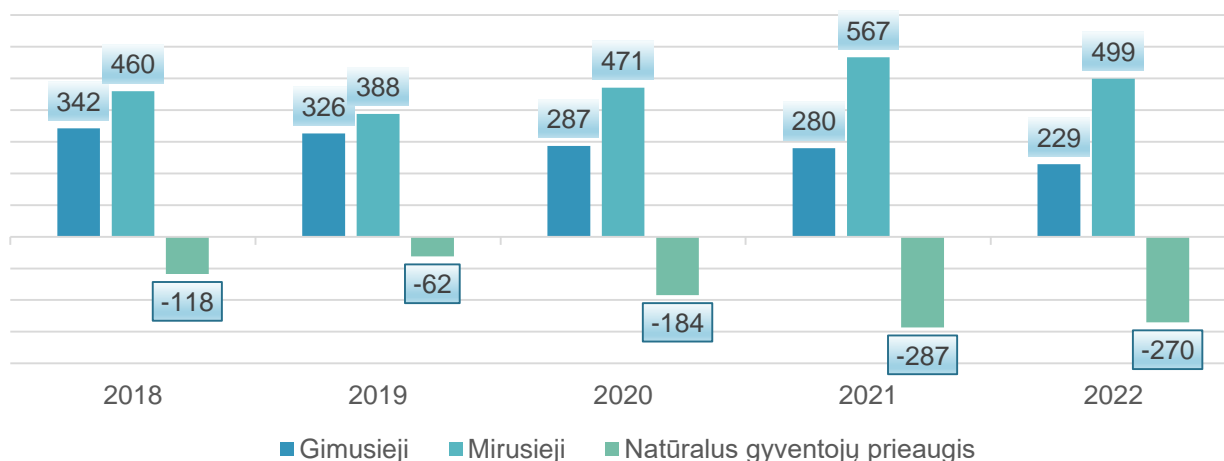

4 pav. Gyventojų amžiaus struktūra Plungės rajone, 2022 m. pr. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Daugiausia Plungės rajone gyvena asmenų, patenkančių į 50-54 m. amžiaus grupę (8,2 proc.), 55-59 m. amžiaus grupę (7,9 proc.) ir 60–64 m. amžiaus grupę (7,5 proc.) (žr. 5 pav.) Demografinis senatvės koeficientas² savivaldybėje 2022 m. – 138 (vyrai ir moterys); 99 vyrai ir 179 moterys (Lietuvoje 134 (vyrai ir moterys); 91 vyrai ir 180 moterys). Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Plungės rajone 2021 m. – 69,6 vyrams ir 78,9 moterims (Lietuvoje – 70,9 vyrams ir 78,7 moterims).

Analizuojant pastarųjų 5 metų laikotarpį, matoma, kad vidutiniškai kasmet gimsta 293, o miršta 477 asmenys. Visu analizuojamu 2018–2022 m. laikotarpiu natūralus gyventojų prieaugis buvo neigiamas, tai reiškia, kad **kasmet Plungės rajono savivaldybėje miršta daugiau žmonių negu gimsta** (žr. 6 pav.)

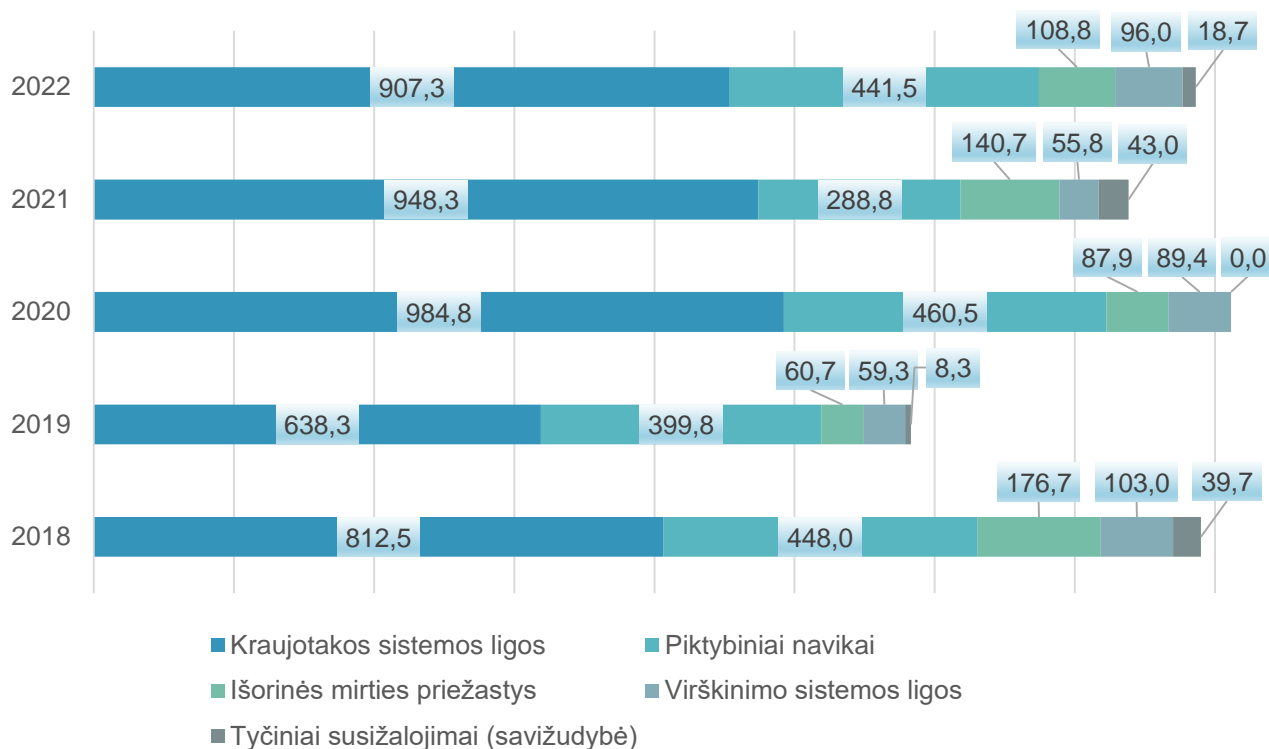
6 pav. Gimstamumo ir mirtingumo statistika Plungės rajone. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

5.2. Sveikatos rodikliai

Sveikatos priežiūros politika stengiamasi užtikrinti sveikatos apsaugą ir gerinti bendrą gyventojų sveikatos būklę, visiems gyventojams užtikrinti vienodas galimybes gauti veiksmingas sveikatos priežiūros paslaugas, vykdyti priemones, skirtas ligų prevencijai ir reagavimui į jų protrūkius.

Vertinant Plungės rajono standartizuotą mirtingumą pagal mirties priežastis, tenkanti 100 tūkst. gyventojų, pastebima, kad **daugiausia mirčių skaičiuojama dėl kraujotakos sistemos ligų** (2022 m. – 57,7 proc.) **ir piktybinių navikų** (2022 m. – 28,1 proc.). Standartizuotas mirtingumas, susijęs su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimu, analizuojamu laikotarpiu Plungės rajone nebuvo užfiksuotas (žr. 7 pav.)

² Demografinis senatvės koeficientas – pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus.

7 pav. Standartizuotas mirtingumas pagal mirties priežastis Plungės rajone, tenkantis 100 tūkst. gyventojų.
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Remiantis Higienos instituto duomenimis, Plungės rajone 2022 m. nuo kraujotakos sistemos ligų mirė 269 asmenys ir tai sudarė 53,9 proc. visų mirties atvejų Plungės r. (2021 m. nuo šių ligų mirė 265 asmenys, 2020 m. – 257 asmenų).

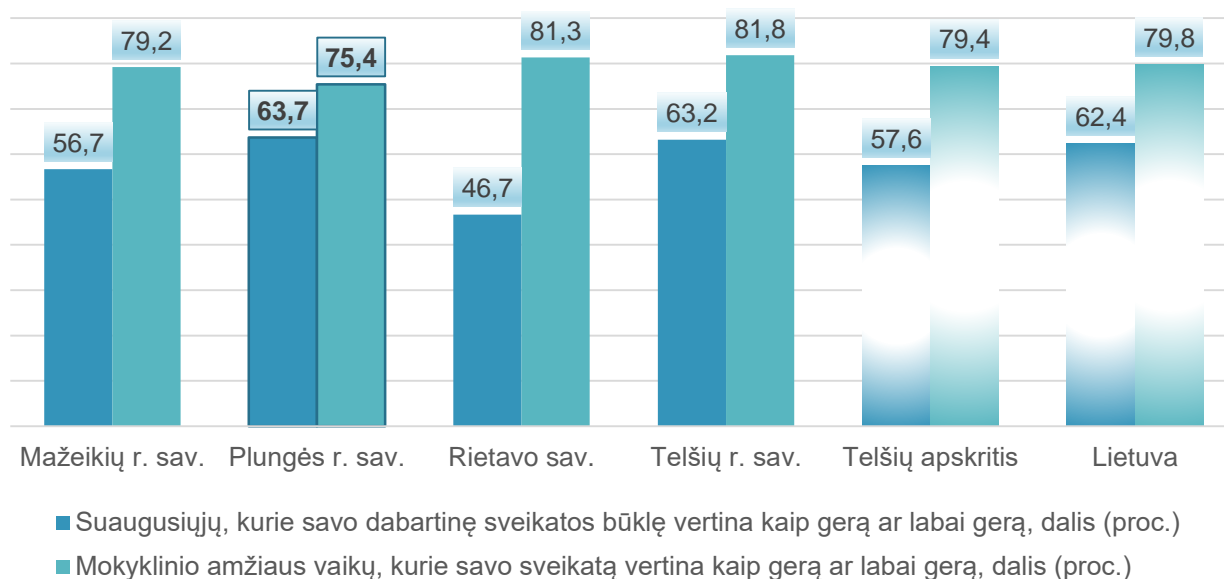
Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 m. ataskaitoje (2021 m. rodikliai) taip pat išskiriama, kad **Plungės rajono savivaldybė pagal mirtingumą nuo atsitiktinio paskendimo 100 tūkst. gyventojų patenka tarp prasčiausių rodiklius turinčių savivaldybių** ir užima 44 vietą iš visų Lietuvos savivaldybių (12 100 tūkst. gyv.; Lietuvos vidurkis – 7 800 tūkst. gyv.)

Gyvensenos tyrimai. Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2022 m. atliko suaugusiųjų gyventojų gyvensenos stebėsenos tyrimą. Tyrimas atliktas vykdant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą, nurodantį savivaldybėse periodiškai atlikti gyvensenos tyrimus. Tyrimas atliktas vadovaujantis Higienos instituto parengta gyvensenos tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika. Suaugusiųjų apklausai naudotas su Sveikatos apsaugos ministerija suderintas standartizuotas klausimynas. 2020 m. atliktas ir mokyklinio amžiaus 5, 7 ir 9 (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos tyrimas.

Atliekant suaugusiųjų tyrimą Plungės rajone apklausta 447 respondentų, iš jų 239 moterys (53,5 proc.) ir 208 vyrai (46,5 proc.). Pagal gyvenamąją vietą pasiskirstymas panašus: 226 (50,6 proc.) miesto ir 221 (49,4 proc.) kaimo gyventojai. Tyrime dalyvavo 18 metų ir vyresni

Plungės rajono gyventojai. **63,7 proc. apklaustųjų, gyvenančių Plungės rajone, nurodė, kad dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą arba labai gerą ir tai aukščiausias įvertinimas iš visų Telšių apskrities savivaldybių** (Telšių apskrities savivaldybių vidurkis – 57,6 proc.)

Mokyklinio amžiaus vaikų tyrime dalyvavo 843 Plungės rajono gyventojai (277 iš jų – 5 klasės mokiniai, 274 – 7 klasės mokiniai, 284 – 9 klasės mokiniai). **75,4 proc. apklaustų mokinių savo sveikatą vertina gerai arba labai gerai ir tai yra žemiausias įvertinimas visoje Telšių apskrityje** (Telšių apskrityje – 79,4 proc., Lietuvoje – 79,8 proc.) (žr. 8 pav.)

8 pav. Suaugusiųjų ir mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vertina savo sveikatą kaip gerą ir labai gerą, dalis 2022 m., proc., Telšių apskrities savivaldybėse. Šaltinis: Higienos institutas.

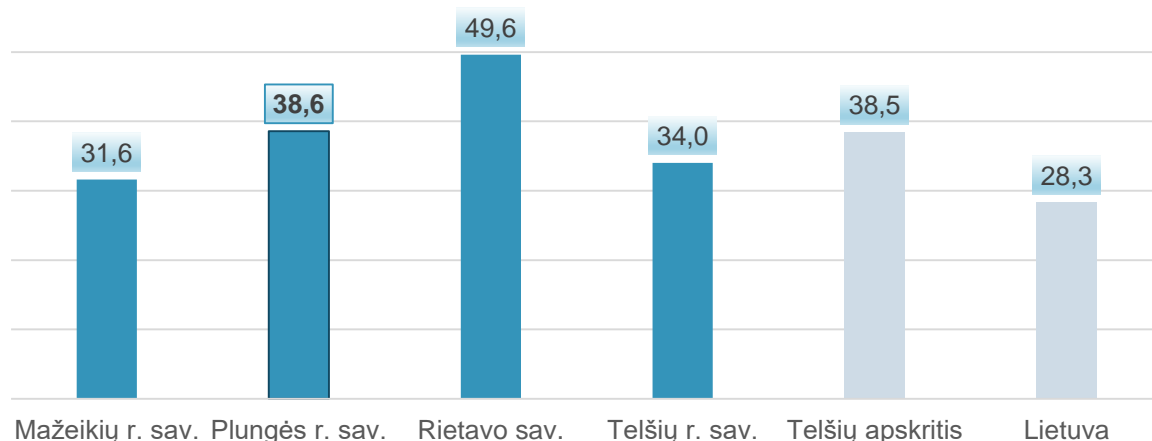
5.3. Fizinio aktyvumo rodikliai

Fizinis aktyvumas dažniausiai apibūdinamas kaip bet kokie kūno judesiai, kuriuos sukelia raumenų susitraukimai. Remiantis moksliniais tyrimais, reguliarus ir optimalus aerobinis fizinis krūvis pagerina bendrą savijautą, mažina riziką susirgti tam tikromis lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis, o kai kurios fizinio aktyvumo rūšys yra naudojamos lėtinėms ligoms gydyti, pavyzdžiui, sumažėja tikimybė susirgti širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis, pagerėja kraujo apytaka smegenyse, tinkamas fizinis krūvis bei racionali mityba pristabdo kaulų retėjimo procesą – osteoporozę ir osteopeniją, fiziniai pratimai mažina psichologinio streso požymius, tinka atskirų psichinių ligų, ypač depresijos, nerimo, funkcinio nervų sistemos sutrikimų, prevencijai³.

Higienos instituto 2022 m. atlikto suaugusiųjų sveikos gyvensenos įpročių tyrimo metu nustatyta, kad 38,6 proc. Plungės rajono gyventojų bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar

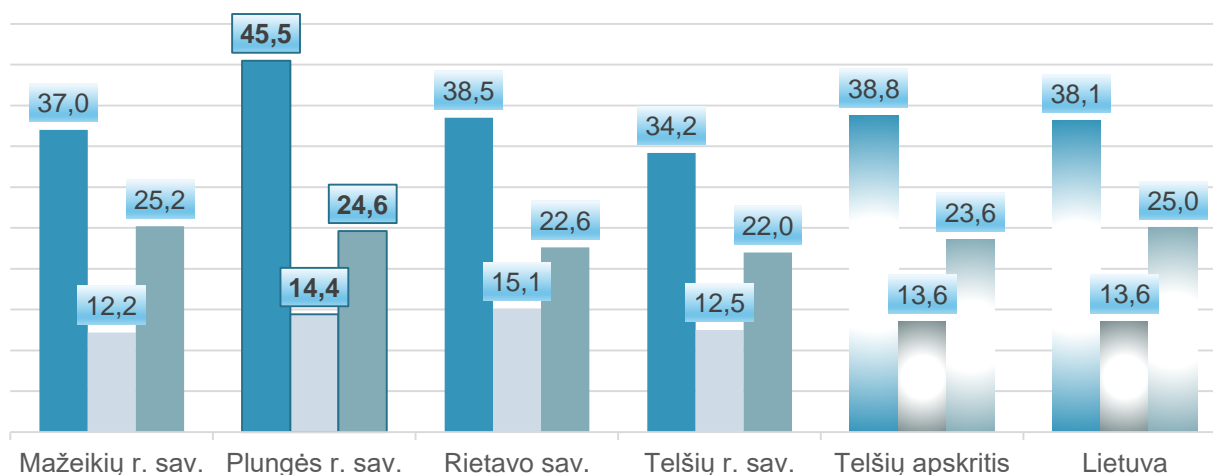
³ Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro informacinis straipsnis „Teigiamo fizinio aktyvumo poveikis sveikatai“.

dažniau užsiima energinga fizine veikla (Telšių apskrities vidurkis – 38,5 proc., Lietuvos vidurkis – 28,3 proc.) (žr. 9 pav.)

9 pav. Suaugusiųjų, kurie užsiima energinga fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar dažniau, dalis 2022 m., proc. Šaltinis: Higienos institutas.

Mokyklinio amžiaus vaikų tyrimas atskleidė, kad 45,5 proc. vaikų Plungės rajone 5 ir daugiau dienų mankština ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), o kasdien, ne pamokų metu, mankština ar sportuoja bent 60 minučių 14,4 proc. vaikų (Telšių apskrityje atitinkamai 38,8 proc. ir 13,6 proc., Lietuvoje – atitinkamai 38,1 proc. ir 13,6 proc.) Skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis, vaikų, kurie mankština ar sportuoja dalis Plungės rajone yra didžiausia Telšių apskrityje. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų, Plungės rajone yra 24,6 proc. (Telšių apskrities vidurkis – 23,6 proc., Lietuvos – 25,0 proc.) (žr. 10 pav.)

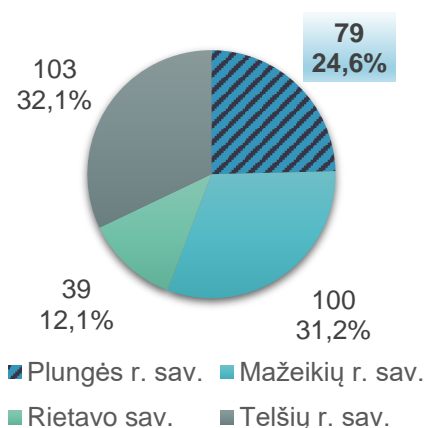
- Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankštinasi ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalis (proc.)
- Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, mankštinasi ar sportuoja bent 60 minučių, dalis (proc.)
- Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), dalis (proc.)

10 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų fizinio aktyvumo statistika. Šaltinis: Higienos institutas.

5.4. Sporto infrastruktūra

Sporto bazė ir infrastruktūra yra esminiai elementai, kurie užtikrina sklandų sporto veiklą, skatina gyventojų sveikatą bei gerovę, ir gali turėti didelį poveikį visuomenės socialinei integracijai. Šie terminai dažnai naudojami kalbant apie sporto renginius, treniruotes, varžybas ir kitus sportinio pobūdžio įvykius. Tai gali būti sporto arenos ir stadionai, sporto salės ir aikštelės, baseinai, sporto aikštelės, treniruoklių salės, bėgimo ir dviračių takai. Sporto infrastruktūra skatina žmones būti fiziškai aktyviais, gerinti savo sveikatą ir sumažinti gyvensenos susijusias ligas. Taip pat tai gali būti erdvė, kur žmonės gali susitikti, bendrauti ir dalintis savo sportinėmis patirtimis, prisidedant prie bendruomenės integracijos.

Geros sporto bazės ir infrastruktūra yra būtina sportui. Tai suteikia sportininkams ir komandoms galimybę kokybiškai treniruotis ir dalyvauti varžybose. Be to, kokybiška sporto

11 pav. Sporto bazių skaičius⁴ Telšių apskrities savivaldybėse 2022 m. (vnt. ir proc.) Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

⁴ Į skaičių įeina: krepšinio aikštelės, tinklinio aikštelės, motokroso trasos, universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės.

infrastruktūra gali pritraukti turistus, kurie domisi sportu arba nori tiesiog pasivaikščioti po sportinius kompleksus ir varžybas stebėti.

Remiantis Lietuvos sporto centro 2022 m. duomenimis, Lietuvoje iš viso buvo 6 025 sporto bazės (67 daugiau nei 2021 m.), Telšių apskrityje – 321 bazė (tai sudaro 5,3 proc. visos Lietuvos sporto bazių skaičiaus). Vertinant Telšių apskrities savivaldybes, Plungės rajone sporto bazių yra viso 79 ir tai sudaro 24,6 proc. visų apskrityje esančių sporto bazių (**mažiau nei Plungės rajonas sporto bazių Telšių apskrityje turi tik Rietavo savivaldybė**, kurioje yra 39 sporto bazės arba 12,1 proc. visų apskrityje esančių sporto bazių) (žr. 11 pav.)

Plungės rajone yra 11 stadionų, iš kurių 1 yra 2019 m. renovuotas Plungės miesto centrinis stadionas. Šiuo metu tai yra laisvalaikio ir pramogų zona, kuri ateityje turėtų tapti futbolo stadionu. Kiti 10 stadionų priklauso bendrojo ugdymo įstaigoms. Taip pat rajone yra 13 salių, 1 irklavimo sporto bazė, 26 krepšinio aikštelės, 11 tinklinio aikštelių, 3 futbolo aikštės, 3 teniso aikštelės, 1 automobilių ir motociklų kroso trasa, 10 universalios dirbtinės dangos sporto aikštelių. Visa turima infrastruktūra sudaro sąlygas plėtoti įvairias sporto šakas (žr. 2 lentelė).

2 lentelė. Sporto bazės Telšių apskrityje 2022 m. Šaltinis: BĮ Lietuvos sporto centras.

*Plungės rajone baseinas buvo atidarytas 2023 m. balandžio 15 d.

	Iš viso sporto bazių	Universalios sporto arenos	Sporto kompleksai	Stadionai	Baseinai	Salės	Irklavimo sporto bazės	Žirgų sporto maniežai	Aerodromai	Ledo arenos	Šaudyklos	Krepšinio aikštelės	Tinklinio aikštelės	Futbolo aikštelės	Teniso aikštelės	Automobilių kroso trasos	Motokroso trasos	Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės	Žolės riedulio aikštelės
Plungės r. sav.	79	0	0	11	0*	13	1	0	0	0	0	26	11	3	3	1	1	10	0
Mažeikių r. sav.	100	0	2	2	1	17	0	0	1	1	0	28	16	24	4	0	0	3	1
Rietavo sav.	39	1	0	0	1	6	0	1	0	0	0	12	9	4	3	0	1	1	0
Telšių r. sav.	103	0	0	14	1	33	0	0	1	0	1	28	8	5	7	0	1	4	0
Telšių apskritis	321	1	2	27	3	69	1	1	2	1	1	94	44	36	17	1	2	18	1
Lietuva	6025	17	35	553	58	1608	17	28	12	10	38	1345	797	668	315	18	19	346	3

Vertinga atkreipti dėmesį, kad **Plungės rajone buvo atidarytas baseinas 2023 m. balandžio 15 d.** Turint omenyje, kad Plungės rajono savivaldybė pagal mirtingumą nuo atsitiktinio paskendimo 100 tūkst. gyventojų patenka tarp prasčiausių rodiklius turinčių savivaldybių (žr. 4.2 *Sveikatos rodikliai*), baseino infrastruktūra ir su plaukimu susiję užsiėmimai yra ypač reikšmingas pasiekimas. Kita vertus, **iš visos Telšių apskrities tik Plungės rajone yra įrengta irklavimo sporto bazė ir automobilių kroso trasa.** Nei vienoje Telšių apskrities savivaldybėje taip pat nėra šių sporto bazių:

- Lengvosios atletikos maniežo (Lietuvoje – 7);
- Futbolo maniežo (Lietuvoje – 13);
- Buriavimo sporto bazės (Lietuvoje – 8);
- Dviračių treko (Lietuvoje – 1);
- Rankinio aikštelės (Lietuvoje – 34);
- Slidžių ir riedučių trasos (Lietuvoje – 15);
- BMX dviračių trasos (Lietuvoje – 19);
- Beisbolo aikštės (Lietuvoje – 4);
- Golfo aikštyno (Lietuvoje – 8);
- Hipodromo (Lietuvoje – 8);
- Kartodromo (Lietuvoje – 13);
- Uždaros ir atviros kalnų slidinėjimo trasos (Lietuvoje – 5);
- Regbio aikštės (Lietuvoje – 2).

Išnaudojant esamą ir išskirtinai tik Plungės rajone esančią infrastruktūrą (irklavimo sporto bazę ir automobilių, moto kroso trasą), taip pat esant poreikiui ir vystant infrastruktūrą, kurios nėra visoje apskrityje, Plungės rajono savivaldybė galėtų tapti visos apskrities traukos centru skirtingose sporto disciplinose.

5.5. SRC organizacinė struktūra, žmogiškieji ištekliai, vykdomos veiklos

Plungės sporto ir rekreacijos centras veikia pagal Plungės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. T1-260 patvirtintus Biudžetinės įstaigos Plungės sporto ir rekreacijos centro nuostatus (toliau – Nuostatai). Vadovaujantis Nuostatais, Plungės sporto ir rekreacijos centras (toliau – Plungės SRC) yra Savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti ir vykdanči vaiku, jaunimo ir suaugusiųjų sportinę veiklą, sudaranti sąlygas saviraiškai per sportą, koordinuojanti kūno kultūros ir sporto veiklą Plungės rajone, vykdanči įstaigai pavestų sporto bazių ir infrastruktūros priežiūrą.

Plungės SRC sudaro du struktūriniai padaliniai: Sportininkų ugdymo skyrius ir Sporto bazių priežiūros skyrius. Taip pat Plungės SRC sudaromos nuolat veikiančios savivaldos institucijos: Centro taryba ir Trenerių taryba. Centro taryba – aukščiausioji Plungės SRC savivaldos institucija, atstovaujanti darbuotojų, sportininkų, jų tėvų (globėjų), socialinių partnerių ir rėmėjų bendruomenei. Plungės SRC taryba padeda demokratiškai valdyti

centrą, spręsti centrui aktualius klausimus. Trenerių taryba - kolegiali SRC savivaldos institucija, kurios nariai yra visi tuo metu SRC dirbantys treneriai.

Vadovaujantis Plungės SRC 2023 m. veiklos ataskaita, centre dirba 26 treneriai, iš kurių 1 turi ketvirtą, 8 – trečią, 5 – antrą ir 2 – pirmą kvalifikacinę kategoriją. Pagal Lietuvos sporto centro duomenis, 2022 m. Plungės rajone viso dirbo 46 sporto specialistai, treneriai ir instruktoriai (Mažeikių rajone – 53, Rietave – 9, Telšių rajone – 65). Nors Telšių apskrityje **Plungės rajono savivaldybė yra vienintelė, kurioje 2022 m. nebuvo aukštojo meistriškumo instruktorių, joje dirba daugiausiai specialistų, trenerių ir instruktorių, kurie turi aukštąjį sporto studijų krypties išsilavinimą** (viso 58,7 proc. nuo visų savivaldybės sporto specialistų, trenerių ir instruktorių). Taip pat Plungės rajone išvystytas savanorių tinklas, nes visoje Telšių apskrityje **sporto savanorių daugiausia yra Plungės rajone** (72 iš 139 Telšių apskrityje) (žr. 3 lentelė).

Plungės rajono savivaldybė, siekdama pritraukti ir motyvuoti sporto specialistus, **vykdo Trūkstamų specialistų pritraukimo į Plungės rajono savivaldybės viešąsias ir biudžetines įstaigas programą**, kuri tvirtinama savivaldybės tarybos sprendimu. Pagal programą trūkstamiems specialistams siūlomos šios paskatos: gyvenamosios patalpos nuomos išlaidų kompensavimas, savivaldybės būsto suteikimas, metinė pinigine išmoka, stipendija (paskutinių kursų studentui, kuris po studijų įsipareigoja dirbti įstaigoje, stipendija dirbančiam studentui (paskutinių kursų studentui, kuris dar studijų metu įsipareigoja pradėti dirbti įstaigoje), prioritetas specialisto vaikams priimant į Plungės rajono savivaldybės ugdymo įstaigas.

3 lentelė. Sporto darbuotojai ir savanoriai Telšių apskrityje 2022 m. (AM – aukštasis meistriškumas; FA – fizinis aktyvumas). Šaltinis: BĮ Lietuvos sporto centras.

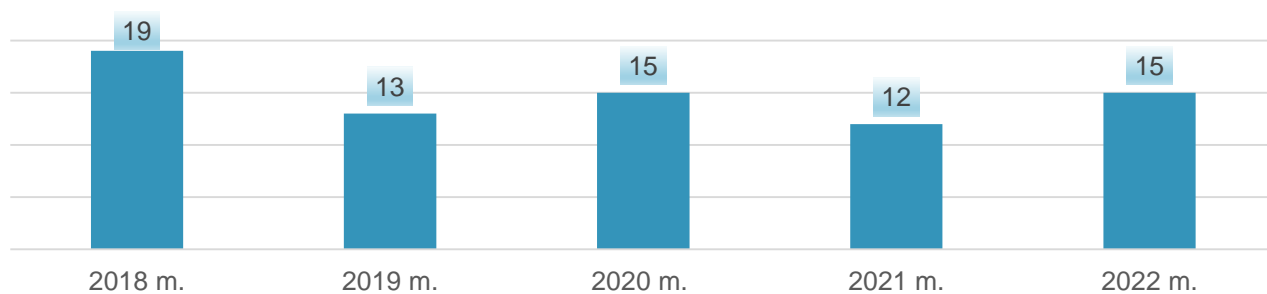
	Iš viso specialistų, trenerių ir instruktorių	AM sporto specialistai / treneriai	AM sporto instruktoriai	FA specialistai	FA instruktoriai	Turinčių aukštąjį sporto studijų krypties išsilavinimą	Turinčių aukštąjį sporto studijų krypties išsilavinimą dalis, proc.	Sporto vadybininkai	Savanoriai
Plungės r. sav.	46	43	0	2	1	27	58,7	3	72
Mažeikių r. sav.	53	43	7	0	3	29	54,7	2	26
Rietavo sav.	9	4	2	2	1	2	22,2	1	1
Telšių r. sav.	65	44	5	14	2	31	47,7	9	40
Telšių apskritis	173	134	14	18	7	89	51,4	15	139

5.6. Sporto organizacijos, individualūs sportininkai

Analizuojant Plungės rajono organizacijų veiklos ir bendruosius rodiklius, galima pastebėti kelias svarbias tendencijas. Sportuojančiųjų skaičius organizacijose nuolat didėjo, kas rodo didėjančią susidomėjimą sportu. Moterų sportuojančiųjų skaičius taip pat didėjo, bet vyrai išlieka daugumos dalis. **Ypač išaugęs yra sporto varžybų, fizinio aktyvumo renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičius** (žr. 4 lentelė). Sporto varžybų, fizinio aktyvumo renginių ir sporto stovyklų skaičiaus bei dalyvių skaičiaus didėjimas gali rodyti, kad tokio pobūdžio renginiai tampa vis populiarešni ir pritraukia vis daugiau dalyvių. Tai gali būti rezultatas geresnio renginių organizavimo, pritraukiančios programos ar įdomių varžybų, kurios įtraukia įvairius sporto entuziastus. Didėjantis dalyvių skaičius taip pat gali rodyti geresnį sporto renginių organizavimą, bendruomeninį susidomėjimą arba patobulinimus pačių renginių struktūroje, siekiant padaryti juos patrauklesnius ir įvairesnius. Ši tendencija rodo, kad vietinė sporto bendruomenė auga, o sporto renginiai tampa svarbiomis socialinėmis ir kultūrinėmis patirtimis, kurias žmonės nori patirti ir palaikyti. Apibendrinant galima teigti, kad Plungės rajono sporto srityje pastebimos teigiamos tendencijos.

4 lentelė. Plungės rajono sporto organizacijų veiklos ir bendrieji rodikliai. 2018-2022 m. Šaltinis: Lietuvos sporto centras

	2018	2019	2020	2021	2022
Sporto organizacijų skaičius	19	13	15	12	15
Iš jų – sporto klubų skaičius	13	2	2	2	4
Sportuojančiųjų skaičius sporto organizacijose	1 146	1 251	1 213	1 155	1 578
Iš jų – moterų	219	240	223	235	359
Sporto varžybų, fizinio aktyvumo renginių ir sporto stovyklų skaičius	512	347	328	467	523
Sporto varžybų, fizinio aktyvumo renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičius	8 060	3 876	5 326	9 437	15 060
Išmokyta plaukti asmenų	40	55	25	0	0
Parengta sportininkų iš viso	14	13	8	14	24
Teisėjai					
Nacionalinės kategorijos teisėjų skaičius organizacijose	10	10	4	6	10
Tarptautinės kategorijos teisėjų skaičius organizacijose	1	2	2	2	3
Kitų kategorijų teisėjų skaičius organizacijose	33	31	9	29	13

12 pav. Plungės rajono sporto organizacijų skaičius. Šaltinis: Lietuvos sporto centras

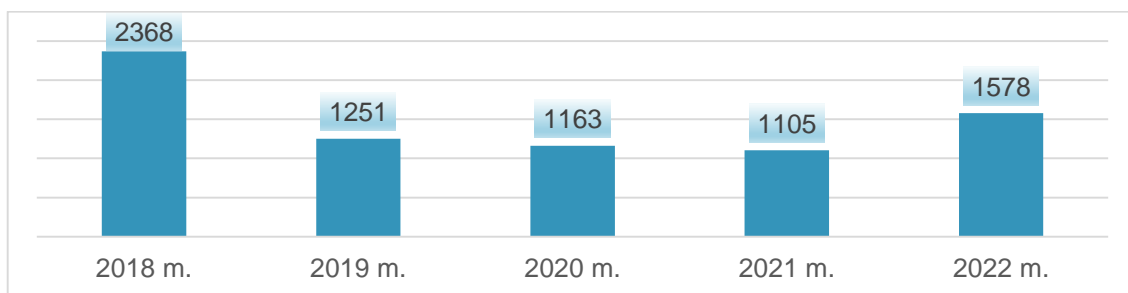
Lietuvos sporto centras taip pat pateikia detalizuotą sportuojančių asmenų skaičių pagal sporto šakas (olimpinės sporto šakos, kitos sporto šakos, aviacijos ir techninės sporto šakos bei sportuojančių asmenų, turinčių negalią, skaičius) (žr. 5 lentelė). Analizuojant Plungės rajono savivaldybės sporto organizacijose (sporto ugdymo centruose ir (ar) sporto klubuose, sporto viešosiose įstaigose) sportuojančių asmenų suvestinę, galima išskirti:

- populiariausios olimpinės sporto šakos rajone (2022 m. duomenys) – futbolas (466 sportuojantieji), krepšinis (221 sportuojantis), dziudo (167 sportuojantieji), buriavimas (54 sportuojantieji), tinklinis (48 sportuojantieji);
- populiariausios kitos sporto šakos rajone (2022 m. duomenys): sportiniai šokiai (180 sportuojančiųjų);
- iš viso sportuojančių negalią turinčių asmenų rajone – 0 (2022 m. duomenys).

5 lentelė. Sportininkų skaičius sporto organizacijose Plungės rajone 2018-2022 m. Šaltinis: Lietuvos sporto centras

	2018 m.			2019 m.			2020 m.			2021 m.			2022 m.		
	Sporto ugdymo centruose	Sporto klubuose, VŠĮ	Iš viso	Sporto ugdymo centruose	Sporto klubuose, VŠĮ	Iš viso	Sporto ugdymo centruose	Sporto klubuose, VŠĮ	Iš viso	Sporto ugdymo centruose	Sporto klubuose, VŠĮ	Iš viso	Sporto ugdymo centruose	Sporto klubuose, VŠĮ	Iš viso
Į olimpinių žaidynių programą įtrauktos sporto šakos															
Baidarių ir kanojų irklavimas	30	30	60	33	0	33	32	0	32	35	0	35	38	0	38
Buriavimas	9	0	9	9	38	47	7	0	7	6	0	6	0	54	54
Dviračių sportas (kalnų)	0	0	0	0	0	0	0	20	20	0	20	20	0	0	0
Dviračių sportas (trekas)	0	18	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dziudo	85	70	155	77	100	177	92	94	186	72	90	162	77	90	167
Futbolas	0	270	270	0	300	300	0	209	209	0	275	275	0	466	466
Krepšinis	168	50	218	168	35	203	176	18	194	192	14	206	208	13	221
Ledo ritulys	0	30	30	0	50	50	0	0	0	0	12	12	0	12	12
Lengvoji atletika	42	0	42	42	0	42	36	0	36	32	0	32	33	0	33
Regbis	34	40	74	43	80	123	29	110	139	30	0	30	26	22	48
Stalo tenisas	0	34	34	0	40	40	0	36	36	0	34	34	0	39	39
Sunkioji atletika	14	30	44	13	22	35	16	0	16	16	0	16	16	26	42
Tinklinis	22	0	22	23	0	23	41	15	56	56	15	71	49	0	49
Iš viso olimpinių sporto šakų	404	572	976	408	665	1073	429	502	931	439	460	899	447	722	1169
Kitos sporto šakos															
Jėgos trikovė	0	0	0	0	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lietuviškas ritinis	0	0	0	0	0	0	12	25	37	14	0	14	16	31	47
Orientavimosi sportas	44	0	44	39	33	72	34	43	77	33	43	76	37	0	37
Sportiniai šokiai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	180	180
Šachmatai	43	50	93	48	50	98	35	50	85	38	60	98	51	71	122
Iš viso kitų sporto šakų	87	50	1359	87	91	178	81	118	199	85	103	188	104	282	386
Techninės sporto šakos															
Automobilių sportas (su karteriu)	0	12	12	N.D.	0	0	N.D.	15	15	N.D.	6	6	0	8	8
Motociklų sportas (su motobolu)	0	21	21	N.D.	0	0	N.D.	18	18	N.D.	12	12	0	15	15
Iš viso techninių sporto šakų	0	33	33	0	0	0	0	33	33	0	18	18	0	23	23
IŠ VISO	491	655	2368	495	756	1251	510	653	1163	524	581	1105	551	1027	1578

Apibendrinant suvestinę lentelėje, pateikiamas grafikas apie bendrą sportuojančių asmenų skaičių Plungės rajone 2018–2022 m. (žr. 13 pav.) Daugiausia sportuojančių asmenų buvo 2018 m., o po jų sportuojančiųjų skaičius sumažėjo kone dvigubai ir iki šiol nėra atsistatęs (2018 m. sportuojančių asmenų buvo 2368, o 2022 m. – 1578). Populiariausios (daugiausia sportuojančių asmenų turinčios) sporto šakos išlieka dziudo, futbolas, krepšinis, pastaraisiais metais išaugęs ir sportiniais šokiais užsiimančių asmenų skaičius. Svarbu atkreipti dėmesį, kad **2018–2022 m. laikotarpiu nebuvo sportuojančių negalia turinčių asmenų**, todėl reikėtų stiprinti šią sritį – pritaikyti sporto infrastruktūrą neįgaliųjų poreikiams, tobulinti trenerių kvalifikaciją, kviešti ir sudaryti sąlygas asmenų, turinčių negalią, sportui

13 pav. Plungės rajono sportuojančių asmenų skaičius 2018-2022 m.. Šaltinis: Lietuvos sporto centras

5.7. Aktyvaus laisvalaikio praleidimo galimybės

Plungės rajone yra išvystytas turistinių maršrutų tinklas. Veikia auto, dviračių, pėsčiųjų, vandens turizmo maršrutai. Svarbiausi Plungės rajono kultūros paveldo objektai – urbanistinės vietovės, statinių kompleksai, statiniai, archeologijos objektai, laidojimo vietos, mažosios architektūros (kryždirbystės) objektai yra įtraukti į turistinius maršrutus, ypač turistinių trasų gausa ir įvairove pasižymi arealas aplink Platelių ežerą, kartu ir visa Žemaitijos nacionalinio parko teritorija. Čia vystomi tradiciniai verslai, galima susipažinti su kulinariu paveldu.

Plungės turizmo ir informacijos centras nurodo daugybę galimybių aktyviai praleisti laiką Plungės rajone. Iš viso Plungės turimo ir informacijos centro tinklalapyje nurodomos 72 vietos⁵, kur galimas aktyvus laisvalaikis. Kaip galimybės siūloma:

- Pėsčiųjų ir dviračių takai
- Vandens sportas (nardymas, plaukimas valtimis, irklentėmis, kanojomis, baidarėmis)
- Jojimas
- Slidinėjimas
- Mini golfas
- Tenisas

⁵ Prieiga internetu, žiūrėta 2024 m. vasario 1 d.: https://www.visitplunge.lt/pramogos-ka-veikti/?module=tourism&action=ajax_get_map_markers_list&type=3&mapc=55.5482;21.1741;56.1938;22.6889

- Kitos laisvalaikio galimybės

Plungės rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, kurio koregavimas priimtas 2018 m. liepos 26 d. Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu T1-150, atkreipiamas dėmesys, kad esami pėsčiųjų ir dviračių takai yra įrengti epizodiškai ir nesukuria rišlios bemotorio transporto susisiekimo sistemos, t. y. Plungės rajonas neturi suformuoto dviračių ir pėsčiųjų takų tinklo. Plungės rajone įrengti du dviračių takai: Dviračių takas aplink Platelių ežerą (24 km), Plungės miesto atsiradimo istorija (10 km). **Plungės rajone susisiekimo dviračiais potencialas nėra išnaudotas**, jais atliekama apie 2,5 proc. kelionių. Kad gyventojai važinėtu dviračiais turi būti įgyvendintas teritorijų planavimo dokumentuose numatytas dviračių tinklo karkasas, įrengtos dviračių stovėjimo vietos. Siekiant užtikrinti eismo saugumą bei dviratininkų važiavimo sąlygoms gerinti, būtina įrengti atskirus dviračių takus valstybinės reikšmės keliuose, miestų ir miestelių pagrindinėse gatvėse, rekreacinėse teritorijose. Susisiekimo poreikis gali būti sėkmingai realizuotas dviračiais, visų pirma, nedideliuose miestuose, kaimuose. Laikoma, kad racionali dviračių panaudojimo riba yra 5 km, kuomet ji gali efektyviai konkuruoti su kitomis transporto priemonėmis.

Per Plungės rajono teritoriją teka vienas iš didžiausių dešiniųjų Nemuno intakų – Minija, kuri baidarėmis praplaukiama visa rajono teritorijoje esančia atkarpa, o žemiau santakos su Babrungu, praplaukiama ir valtimis. Ji vandens turistams gali tarnauti kaip vandens kelias jungiantis Žemaičių aukštumose esantį ežeryną (Platelių ežerynas su jungtimi per Babrungą) su Nemuno žemupiu, Kuršių mariomis ir Baltijos jūra. Iš kitų potencialių, vandens turizmui tinkamų vandentėkmių Plungės raj. reikėtų paminėti dešinįjį Minijos intaką Babrungą, kuris baidarėmis praplaukiamas nuo savo ištakų Platelių ežere iki žiočių. **Upių vandens metinis režimas yra gana palankus vandens turizmo vystymui.**

5.8. Vaikų ir jaunimo sporto, fizinio aktyvumo užsiėmimai

Pasaulyje ir daugelyje šalių pastebimas vaikų ir paauglių mažėjantis fizinis aktyvumas. Dauguma šalių vaikai praleidžia daugiau laiko prie kompiuterių, televizorių ar kitų elektroninių prietaisų, o mažiau laiko skiria judėjimui ar lauke žaidimams. Tai gali turėti neigiamą įtaką jų sveikatai, įskaitant nutukimą, kuri yra susijusi su fizinio aktyvumo stokos problema.

Plungės rajone Mokinių ir jaunimo fizinį aktyvumą skatina ir sportuoti galimybes suteikia formaliojo ugdymo įstaigos, formalųjį švietimą papildančio sportinio ugdymo programas įgyvendinančios įstaigos, NVŠ paslaugų teikėjai. Toliau įvardijamos įstaigos, teikėjai, veikę 2023 m. pagal Plungės rajono savivaldybės tinklalapyje nurodytą informaciją.

Ikimokyklinį ugdymą Plungės rajone organizuoja 10 įstaigų.

Formalųjį bendrąjį ugdymą vykdo 9 įstaigos. Tai 2 progimnazijos („Babrungo“ progimnazija, Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazija ir jos „Saulės“ skyrius), 3 pagrindinės mokyklos (Senamiesčio mokykla, „Ryto“ pagrindinė mokykla, Liepijų mokykla (Platelių ir Šateikių skyrius), 4 gimnazijos („Saulės“ gimnazija, Alsėdžių Stanislovo

Narutavičiaus gimnazija, Kulių gimnazija, Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija).

Neformalųjį vaikų švietimą (NVŠ) 2024 m. vasario–birželio mėn. prioritetinių krypčių NVŠ programas Plungės rajone užtikrina 12 NVŠ teikėjų, siūlančių rinktis iš 22 programų⁶. Su vaikų fiziniu aktyvumu susijęs veiklas siūlo Vaikų ir jaunimo regbio klubas „Dorbė“, VŠĮ „Plungės futbolas“, VŠĮ „Klaipėdos žingsnis“ (didžiojo žingsniuko programa), Pavel Podobed (vaikų ir paauglių fitnesas), Plungės rajono savivaldybės kultūros centras (klasikinio šokio (baletų) studijos, lietuvių liaudies tautinių šokių ansamblio „Žirginėliai“, merginų choreografinės grupės, šiuolaikinio šokio studijos „Hera“ ugdymo, liaudiškų šokių studijos „Suvartukas“ programos), Simas Leliuga (saugaus elgesio su žirgais ir jojimo žirgais pagrindai), Plungės regbio klubas „Perkūnas“. Vertinant mokinių, lankančių NVŠ programas, dalį nuo bendro mokinių skaičiaus rajone, matytusi, jog tendencija išlieka panaši (apie 35–38 proc.). Lyginant 2021 ir 2022 m. duomenis, pastebimas 7,9 proc. didėjimas, nors lyginant 2020 ir 2021 m. duomenis buvo pastebimas 6,8 proc. sumažėjimas (žr. 6 lentelė).

6 lentelė. NVŠ tikslinį finansavimą gaunančių mokinių, akredituotų NVŠ teikėjų ir programų skaičius. Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 ir 2021 m. veiklos ataskaita.

Metai	NVŠ tikslinį finansavimą gaunančių mokinių skaičius	Pokytis lyginant su ankstesniais metais, proc.	Akredituotų NVŠ teikėjų skaičius	NVŠ programų skaičius
2022	1 403	+7,9	18	48
2021	1 300	-6,8	16	40
2020	1 395	-5,2	16	39
2019	1 471	+2,2	15	40
2018	1 439	-	16	33

Formalųjį švietimą papildančio sportinio ugdymo programas vykdo Sporto ir rekreacijos centras. Sportininkų ugdymas organizuojamas vadovaujantis SRC ugdymo planu ir programomis, metiniais ir mėnesiniais sportininkų mokomųjų treniruočių planais, treniruočių ir varžybų tvarkaraščiais, sporto varžybų kalendoriniais planais ir kitais normatyviniais dokumentais. Sportininkų ugdymas, sportiniai renginiai organizuojami laisvalaikio: po pamokų, poilsio ir švenčių dienomis, atostogų metu. Vadovaujantis Plungės SRC direktoriaus 2022 m. veiklos ataskaita, 2022 m. mokiniai dalyvavo apie 220 varžybų (642 dienos), Lietuvos čempionatuose, pirmenybėse iškovojo 102 prizines vietas. Lietuvos rinktinės atstovavo 12 SRC sportininkų. Plungės SRC organizuoja ir vykdo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių varžybas, kurių laimėtojai dalyvauja Lietuvos mokyklų žaidynėse. Per metus organizuojama apie 30 varžybų. Taip pat organizuojamos Mėgėjų žaidynės, kuriose 2022 m. dalyvavo šešios kaimo seniūnijų komandos. SRC taip pat vykdo irklavimo bazės, šachmatų klubo, dziudo patalpų „Žirgyne“ ir suaugusiųjų švietimo centre, „Žemaitijos

⁶ Prieiga internetu, žiūrėta 2024 m. kovo 18 d.: <https://www.plunge.lt/en/veiklos-sritys/svietimas/tevams/>

suvenyro“ ir A. Jucio mokyklos sporto salių, bei A. Jucio mokyklos atletinio ir fizinio rengimo patalpų priežiūrą bei remontą.

Futbolo treniruotes Plungėje vykdo VŠĮ „Plungės futbolas“. Tai klubas, kuris vykdo futbolo užsiėmus berniukams ir mergaitėms. Klubas pasisako už tai, kad futbolas vaikams Plungėje yra geriausia terpė vaikui judėti, užsiimti fizine veikla ir tapti tvirta asmenybe. Treniruotės vykdomos vaikams nuo 4 iki 18 m.

Plungės SRC veikiančiame baseine vykdoma antrojų mokymo plaukti programa. Programos dalyviams sudaryta galimybė pamokų metu mokytis plaukti po 32 akademines valandas 1 kartą savaitėje. Užsiėmus vykdo kvalifikuoti instruktoriai, kurie ne tik moko plaukti, bet ir suteikia žinių apie saugų elgesį vandenyje bei prie vandens telkinių, taip pat mokina įvairių pratimų, žaidimų vandenyje.

5.9. Suaugusiųjų, senjorų, neįgaliųjų fizinis aktyvumo užsiėmimai

Suaugusiesiems fizinė veikla yra būtina šiems naudingiems sveikatos rezultatams pasiekti: sumažėja mirtingumas dėl visų priežasčių, sumažėja mirtingumas dėl širdies ir kraujagyslių sistemos ligų bei atskirų vėžio formų (krūties, gimdos, storosios žarnos, prostatos, stemplės, skrandžio ir inkstų), sumažėja 2 tipo cukrinio diabeto atvejų, padidėja kaulų tankis ir tvirtumas, gerėja psichinė sveikata – sumažėja nerimo ir depresijos simptomai, pagerėja pažintinės funkcijos ir miegas; fizinis aktyvumas taip pat gali pagelbėti esant nutukimui ar sumažinti galimybę nutukti ir kt.

Plungės SRC pagrindinės veiklos sritys:

- talentingų sportininkų paieška, rengimas Plungės rajono savivaldybės ir Lietuvos Respublikos rinktinėms, sporto klubams;
- sporto, sveikatingumo ir turizmo plėtotė, renginių organizavimas ir vykdymas;
- žmonių su negalia integracija į visuomenę per sportinę veiklą;

Plungės SRC sporto šakos: krepšinis, irklavimas, tinklinis, orientavimosi sportas, lengvoji atletika, dziudo, šachmatai, sunkioji atletika, regbis, ripka, plaukimas.

Taip pat organizuojami renginiai: orientavimo sporto varžybos, tinklinio varžybos, krepšinio pirmenybės, dviračių žygiai, vandens sporto šventė, dziudo čempionatas. Bendruomenę buria tokie renginiai kaip bėgimas-ėjimas Laisvės gynėjų dienai paminėti, šeimų estafėčių varžybos.

Suaugusiesiems vyresniems nei 65 metų amžiaus asmenims fizinė veikla yra būtina naudingiems sveikatos rezultatams pasiekti: sumažėja mirtingumas dėl visų priežasčių, sumažėja mirtingumas dėl širdies ir kraujagyslių sistemos ligų bei atskirų vėžio formų (krūties, gimdos, storosios žarnos, prostatos, stemplės, skrandžio ir inkstų), sumažėja 2 tipo cukrinio diabeto atvejų, padidėja kaulų tankis ir tvirtumas, gerėja psichinė sveikata – sumažėja nerimo ir depresijos simptomai, pagerėja pažintinės funkcijos ir miegas; fizinis aktyvumas taip pat gali pagelbėti esant nutukimui ir kt. Vyresnio amžiaus žmonėms

tikslingas fizinis aktyvumas padeda užkirsti kelią galimiems kritimams ir kritimo traumoms bei sveikatos ir funkcinių gebėjimų pablogėjimui dėl patirtų traumų.

Senjorams Plungės SRC organizuojami pasivaikščiojimai pajūriu, mankštos ir kiti jų aktyvumą skatinantys renginiai.

Bendradarbiaujant su Plungės neįgaliųjų draugija organizuojamos išvykos, pasivaikščiojimai. 2023 m. gegužės 31 d. tarp Plungės sporto ir rekreacijos centro ir UAB „VVARFF“ pasirašyta Plungės irklavimo bazės rekonstravimo sutartis. **Rekonstruota irklavimo bazė bus pritaikyta neįgaliesiems** – užtikrintas patekimas ir judėjimas irklavimo bazės pastate neįgaliojo vežimėliu judėjimo negalią turintiems asmenims (pastatas suprojektuotas be perkričių ir laiptų), įrengta treniruoklių salė bus tinkama neįgaliųjų treniruoklių sporto, smiginio, sunkumų (giros) kilnojimo užsiėmimų vykdymui, o dalis sutvarkytų prieigų petankei / bočiai žaisti, laisvą judėjimą bazėje užtikrins atitinkamo pločio durys. Pastate bus įrengti neįgaliesiems pritaikyti tualetai, dušas.

Plungės Visuomenės sveikatos biuras taip pat teikia paslaugas, vykdo veiklas įvairioms amžiaus grupėms. VSB vykdoma sveikatos stiprinio programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai. Pagal VSB teikiamus duomenis, svarbu atkreipti dėmesį, kad šioje **programoje dalyvaujančių asmenų skaičius kasmet mažėja** (2022 m. programoje dalyvavo 26, 2021 m. – 37, 2020 m. – 51, 2019 m. – 50, 2018 m. – 22 asmenys). **Labai svarbu didinti sveikatos stiprinimo ir profilaktikos programų žinomumą, ypač tarp vyresnio amžiaus asmenų**, kuriems yra padidėjusi rizika susirgti širdies ir kraujagyslių ligomis, ypač turint omenyje, kad šios ligos – viena dažniausių mirtingumo priežasčių.

VSB taip pat siūlo fizinio aktyvumo veiklas vyresnio nei 60 metų asmenims. Veiklos vyksta 5 kartus per savaitę. Vyresnio amžiaus žmonės gali rinktis iš šiaurietiško ėjimo, mankštos koordinacijai, mankštos su gumomis ir futbolo vaikščiojant. **Mankštos pusiausvyros, koordinacijos lavinimui itin svarbios**, nes mažina nugriuvimų riziką, kurie vyresnio amžiaus žmonėms gali lemti rimtesnius sužalojimus ar traumas.

5.10. Sporto renginiai

Vadovaujantis Plungės SRC direktoriaus 2022 m. veiklos ataskaita, metų pradžioje buvo vykdomos 11 sporto šakų programos: krepšinio, tinklinio, regbio, lengvosios atletikos, sunkiosios atletikos, šachmatų, baidarių ir kanojų irklavimo, orientavimosi sporto, dziudo sporto, lietuviško ritinio. Metų viduryje teko uždaryti buriavimo sporto šaką. Metų pradžioje SRC užsiėmimus lankė 530 mokinių, metų pabaigoje – 551 mokinys. 2022–2023 m. sudarytos 43 ugdymo grupės: 11 pradinio rengimo, 26 meistriškumo ugdymo, 6 meistriškumo tobulinimo. SRC baigė 30 mokinių, kuriems išduoti Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimai. Per 2022 m. mokiniai dalyvavo apie 220 varžybų, pirmenybėse iškovojo 102 prizines vietas. Lietuvos rinktinės atstovavo 12 SRC sportininkų.

SRC siekia užtikrinti sveikatingumo renginių Plungės rajono savivaldybės gyventojams bei neįgaliesiems vykdymą, tačiau ataskaitoje nurodoma, kad Neįgaliųjų organizacijos prašymu užsiėmimai jiems nebuvo vykdomi.

Vadovaujantis Plungės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro 2022 m. veiklos ataskaita, per metus suorganizuota 870 renginių (paskaitų, seminarų, akcijų, mankštų, programų), juose dalyvavo 2991 asmenys (2021 m. atitinkamai buvo 800 renginių ir 2205 dalyvių). **Būtent fizinio aktyvumo renginiai sulaukia daugiausiai dalyvių** – per 2022 m. suorganizuotuose 135 fizinio aktyvumo renginiuose dalyvavo 1307 dalyviai.

Plungės rajone siūloma didelė įvairovė renginių, skatinančių fizinį aktyvumą, sportą: orientavimosi sporto varžybos, bėgimas-ėjimas laisvės gynėjų dienai – sausio 13-ajai – paminėti, merginų salės tinklinio varžybos, uždarų patalpų orientavimosi sporto varžybos, Plungės rajono krepšinio pirmenybės, iššūkis „Nesėdėk namuose“, salės tinklinio turnyras, jaunių sunkiosios atletikos ir štangos spaudimo turnyras, greičiausias ir šokliausias Plungės mokinys, šeimų estafėčių varžybos „Lietuva – tai mes“, metimų konkursas „Taiklioji ranka“, dviračių žygis aplink Platelių ežerą, tarptautinis dziudo turnyras, paplūdimio tinklinio 2x2 pirmenybės, mėgėjų sporto žaidynės, vandens sporto šventė „Vikingų regata, senjorų pasivaikščiojimas pajūriu, atviras Plungės miesto dziudo čempionatas, kalėdinės vaikų plaukimo varžybos „Delfiniukas“ ir kiti.

5.11. Aukšto meistriškumo sportas ir pasiekimai

Valstybės kontrolės parengtoje išankstinio tyrimo ataskaitoje⁷ dėl aukšto meistriškumo sporto valdymo (2021 m. kovo 10 d.) nurodoma, kad fiziniam aktyvumui ir aukšto meistriškumo sportui skiriamas didelis dėmesys formuluojant XVIII Vyriausybės prioritetus. Jungtinės Tautos, Pasaulio sveikatos organizacija, Tarptautinis olimpinis komitetas, Europos Komisija pabrėžia sporto svarbą ir indėlį skatinant pažangą daugelyje visuomenei svarbių sričių, tarp jų tvarumas, taika, bendradarbiavimas, solidarumas, sąžiningumas, socialinė įtrauktis ir sveikata. Nurodoma, kad aukšto meistriškumo sporto sėkmė ne tik didina šalies žinomumą, tarptautinį prestižą, bet ir žmonių susidomėjimą, pilietiškumą ir geras emocijas. Sportininkų pasiekimai skatina visuomenę, ypač jaunos žmonės, sportuoti, o tai lemia ne tik įsitraukimą į aukšto meistriškumo sportą, bet ir didesnį fizinį aktyvumą.

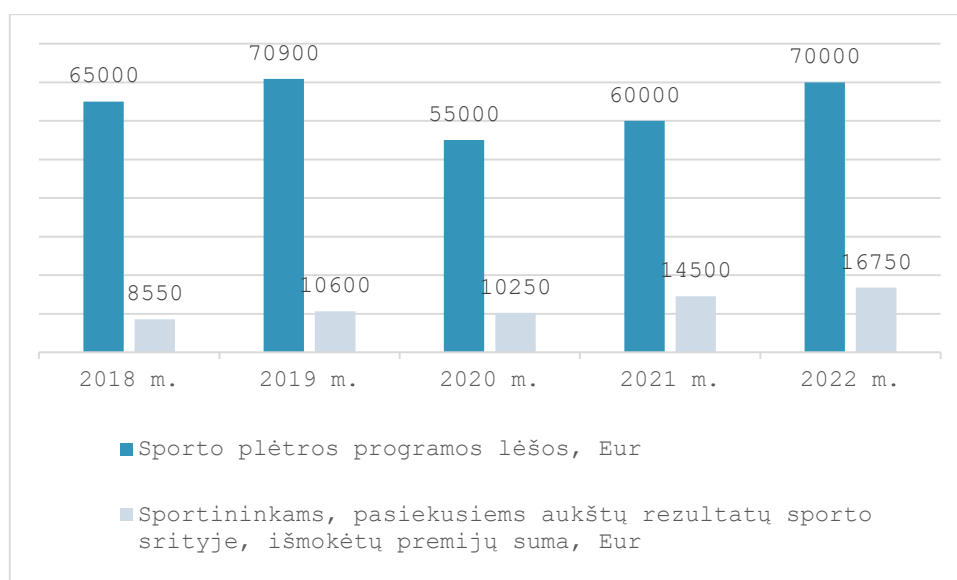
Ataskaitoje taip pat pateikiama statistika, kad Plungės rajono savivaldybėje sportuojančių vaikų iki 18 m. dalis nuo mokinių skaičiaus Plungės rajono savivaldybėje 2019 m. buvo 24,2 proc. (27 vieta). Lietuvos vidurkis – 25,1 proc. Taip pat nurodoma, kad nerenkami duomenys apie tai, kokia dalis šių sportuojančių vaikų siekia aukšto meistriškumo rezultatų. Kalbant apie sportininkų pasiekimus, svarbu paminėti, kad Plungės rajone parengiama jaunių ir jaunimo rinktinės narių.

7 lentelė. Parengtų sportininkų skaičius Plungės rajone 2018-2022 m. Šaltinis: Lietuvos sporto centras

⁷ <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/Product/23983/auksto-meistriskumo-sporto-valdymas>

	Olimpinės rinktinės narių	Olimpinės rinktinės kandidatų	Nacionalinės rinktinės narių	Jaunimo rinktinės narių	Jaunių rinktinės narių
2022	0	0	3	6	15
2021	0	0	0	1	13
2020	0	0	1	3	4
2019	0	1	0	1	11
2018	1	2	2	0	9

Plungės rajoną reprezentuoja krepšinio komanda Plungės „Olimpas“, futbolo klubas „Babrungas“. Plungės „Olimpas“ 2018–2019 m. ir 2019–2020 m. A divizione iškovojo atitinkamai 4 ir 15 vietas, o 2020–2021 m. ir 2021–2022 m. A divizione pasiekė 1/4 finalo etapą. Komandos generalinis rėmėjas yra Plungės rajono savivaldybė. Plungės rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius koordinavo Plungės rajono savivaldybės Sporto programą ir prižiūrėjo jos įgyvendinimą. 2022 m. Sporto plėtros programoje iš Savivaldybės biudžeto buvo skirta 70 000 Eur. Iš jų 16 750 Eur – premijuoti sportininkams, pasiekusiems aukštų rezultatų sporto srityje bei jų treneriams. Kitos lėšos paskirstytos 12 sporto organizacijų, 14 bendruomenių ir 10 kaimo seniūnijų. Plungės sporto ir rekreacijos centro programoms vykdyti skirta 16 315 Eur; kaimo seniūnijų ir bendruomenių sportinei veiklai plėtoti – 4 810 Eur; sporto klubų veiklai finansuoti, reprezentuoti Plungės rajoną Lietuvoje ir užsienyje bei tarptautiniams, šalies, rajono sporto renginiams vykdyti – 32 125 Eur. Nuo 2018 m. skyriaus iniciatyva veikia Plungės rajono savivaldybės gyventojų ir sporto atstovų, pasiekusių aukštų rezultatų sporto srityje, skatinimo tvarka. 2022 m. sportininkų ir jų trenerių, kuriems skirtos skatinimo premijos, skaičius didėjo. Padidėjusi skirtų lėšų suma rodo, kad daugiau sportininkų pasiekė aukštų rezultatų.

14 pav. Plungės rajono savivaldybės administracijos skiriamas finansavimas sporto sričiai, 2018-2022 m.
Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos veiklos ataskaita, 2022 m.

5.12. Sportinis turizmas

Sportinis turizmas – tai įvairaus pobūdžio ir sudėtingumo sportiniai užsiėmimai, varžybos ir kitos veiklos, kurias žmonės vykdo kelionės metu, siekdami dalyvauti arba stebėti įvairius sporto renginius ar aktyvius laisvalaikio praleidimo būdus. Šio tipo kelionės gali būti skirtingos, pradedant nuo mažų vietinių varžybų ir baigiant dideliais tarptautiniais sporto renginiais. Sportinis turizmas apima įvairias turizmo šakas:

- pėsčiųjų turizmas,
- slidžių turizmas,
- kalnų turizmas,
- vandens turizmas,
- dviračių turizmas,,
- motociklų turizmas,
- žirgų turizmas.

Sportinis turizmas turi daugybę naudos tiek individualiems asmenims, tiek ir kelionių vietovėms bei bendruomenėms. Dalyvavimas sportinėse veiklose ir aktyvios poilsio kelionės skatina fizinę aktyvumą, gerina sveikatą ir sumažina streso lygį. Tai yra puiki galimybė žmonėms prisidėti prie savo sveikatos ir gerovės. Sportinis turizmas prisideda prie turizmo pramonės augimo. Žmonės renkasi keliones pagal sportinius renginius, tokius kaip olimpinės žaidynės, futbolo varžybos, maratonai ir kt. Tai skatina vietinių įmonių, viešbučių, restoranų ir kitų paslaugų teikėjų plėtrą ir ekonominį augimą. Sporto renginiai ir sportinės kelionės gali jungti žmones iš įvairių kultūrų ir šalių. Tai suteikia galimybę dalintis patirtimi, suprasti kitus žmones ir prisidėti prie tarptautinio tarpusavio supratimo. Sportinis turizmas taip pat suteikia galimybę vietinėms bendruomenėms pasinaudoti savo gamtos ir sporto resursais. Tai gali skatinti sportinių objektų ir infrastruktūros plėtrą, o tai naudinga ne tik turistams, bet ir vietiniams gyventojams. Svarbūs sportiniai renginiai ir kelionės gali tapti turistinės vietovės reklamos ir promocijos priemone. Tai padeda pritraukti dėmesį, didina žinomumą ir padeda plėtoti vietinės ekonomikos dalį, susijusią su turizmu.

Vienos populiariausių sportinio turizmo veiklų: maratonai ir bėgimas, futbolas, vandens sportas (baidarės, nardymas, kt.), golfas, dviračių turai, riedlentės, tenisas. Plungės rajonas gali pasiūlyti įvairias galimybes sportinio turizmo srityje, ypač atsižvelgiant į gamtinius resursus ir infrastruktūrą. Plungės rajonas turi daug ežerų ir upių, todėl **vandens sportas** (baidarės, kajakai, nardymas) gali būti populiarūs, ypač pasiūlant nakvynę gamtoje prie vandens telkinių. Dėl gamtos resursų Plungės rajone būtų galima organizuoti **dviračių ir pėsčiųjų žygius, išvykas žirgais** po miškus, upių slėnius ir kaimo keliais. Savivaldybė gali būti tinkama **organizuoti lauko sporto turnyrus**, tokius kaip futbolas, tinklinis arba kriketas. Vietinės sporto aikštynai arba atviros erdvės gali būti naudojamos sportiniams renginiams.

5.13. Apibendrinimas

- Plungės rajono savivaldybėje mažėja darbingo 15-64 m. gyventojų skaičius ir didėja 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojų skaičius.
- Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Plungės rajone 2021 m. – 69,6 vyrams ir 78,9 moterims (Lietuvoje – 70,9 vyrams ir 78,7 moterims).
- Vertinant Plungės rajono standartizuotą mirtingumą pagal mirties priežastis, tenkantį 100 tūkst. gyventojų, pastebima, kad daugiausia mirčių skaičiuojama dėl kraujotakos sistemos ligų ir piktybinių navikų.
- Pagal Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2022 m. atliktą suaugusiųjų gyventojų gyvensenos stebėsenos tyrimą 63,7 proc. suaugusiųjų ir 75,4 proc. mokyklinio amžiaus vaikų nurodė, kad dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą arba labai gerą.
- Higienos instituto 2022 m. atlikto suaugusiųjų sveikos gyvensenos įpročių tyrimo metu nustatyta, kad 38,6 proc. Plungės rajono gyventojų bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar dažniau užsiima energinga fizine veikla (Telšių apskrities vidurkis – 38,5 proc., Lietuvos vidurkis – 28,3 proc.)
- Mokyklinio amžiaus vaikų tyrimas atskleidė, kad 45,5 proc. vaikų Plungės rajone 5 ir daugiau dienų mankštinaisi ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), o kasdien, ne pamokų metu, mankštinaisi ar sportuoja bent 60 minučių 14,4 proc. vaikų (Telšių apskrityje atitinkamai 38,8 proc. ir 13,6 proc., Lietuvoje – atitinkamai 38,1 proc. ir 13,6 proc.)
- 2022 m. duomenimis Plungės rajone buvo 79 sporto bazės ir tai sudarė 24,6 proc. visų Telšių apskrityje esančių sporto bazių.
- 2022 m. duomenimis Plungės rajone buvo 15 sporto organizacijų, iš kurių 4 – sporto klubai.
- 2022 m. duomenimis, populiariausios olimpinės sporto šakos Plungės rajone – futbolas (466 sportuojantieji), krepšinis (221 sportuojantis), dziudo (167 sportuojantieji), buriavimas (54 sportuojantieji), tinklinis (48 sportuojantieji); populiariausios kitos sporto šakos rajone (2022 m. duomenys): sportiniai šokiai (180 sportuojančiųjų). 2018-2022 m. laikotarpiu nebuvo sportuojančių negalią turinčių asmenų.
- Vadovaujantis Plungės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro 2022 m. veiklos ataskaita, per metus suorganizuota 870 renginių, iš kurių būtent fizinio aktyvumo renginiai sulaukia daugiausiai dalyvių – per 2022 m. suorganizuotuose 135 fizinio aktyvumo renginiuose dalyvavo 1 307 dalyviai.
- 2020–2022 m. laikotarpiu Plungės rajone nebuvo parrengtų olimpinės rinktinės narių ir kandidatų, tačiau paruošiama nemažai jaunimo ir jaunių rinktinės narių.

6. Gyventojų apklausa

Siekiant geriau suprasti Plungės r. gyventojų požiūrį į fizinį aktyvumą ir sportą, lūkesčius naujai rengiamai strategijai, buvo surengta ir atlikta elektroninė gyventojų apklausa. Detalūs apklausos rezultatai pateikiami priedų skiltyje (1 priedas).

Iš viso apklausoje dalyvavo **474 respondentai**, iš jų 341 (71,9 proc.) moteris ir 129 (27,2 proc.) vyrai. 4 (0,8 proc.) respondentai nenorėjo atskleisti savo lyties. Daugiausia apklausą užpildė 30-45 m. (37,8 proc.) bei 45-65 m. (30,6 proc.) respondentai. Iš viso 202 (42,6 proc.) respondentai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 85 (17,9 proc.) respondentai – aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. 7 respondentai (1,5 proc.) nurodė, jog turi su judėjimu susijusią negalią.

Absoliuti dauguma (97,5 proc.) respondentų yra nuolatiniai Plungės rajono savivaldybės gyventojai ir gyvena Plungės miesto seniūnijoje (58,9 proc.), dalis respondentų buvo iš Nausodžio seniūnijos (12,2 proc.), Babrungo seniūnijos (11,0 proc.), tad galima teigti, jog **apklausa yra reprezentatyvi atspindi Plungės rajono gyventojų nuomonę ir poreikius.**

Apklausoje buvo prašoma dalyvių pateikti atsakymus trimis temomis – sporto ir fizinio aktyvumo įpročiai, informacijos sklaida ir gyventojų poreikiai.

Sporto ir fizinio aktyvumo įpročiai. 174 (36,7 proc.) respondentų nurodė, kad per savaitę fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklai skiria daugiau nei 3 valandas per savaitę. Daugiausia šį variantą pasirinko 14-18 m. respondentai (iš viso 61 (35,0 proc.) atsakiusieji, taigi darytina prielaida, jog prie šio fizinio aktyvumo prisideda fizinio lavinimo pamokos ugdymo įstaigose. Visgi, **net atmetus moksleiviško amžiaus respondentus, daugiausiai atsakiusiųjų pasirinko, kad fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklai skiria daugiau nei 3 valandas per savaitę** (23,8 proc. respondentų, neįtraukus 14-18 m.)

Tokia veikla užsiimančių nereguliariai, negalinčių tiksliai įvardinti respondentų buvo 12,2 proc., o tokia veikla neužsiimančių – 4,0 proc.

64,1 proc. respondentų nurodė, kad jų gyvenvietėje yra sudarytos sąlygos sportuoti. Geriausiai sąlygos sportuoti sudarytos Plungės miesto seniūnijoje (76,8 proc. šios seniūnijos respondentų nurodė, kad jų gyvenvietėje sudarytos sąlygos sportuoti), prasčiausiai – Babrungo, Paukštakių, Platelių, Žlibinų seniūnijose (atitinkamai 50,0 proc., 45,5 proc., 54,5 proc. ir 44,4 proc. šių seniūnijų respondentų nurodė, kad jų gyvenvietėje nėra sudarytos sąlygos sportuoti).

Dažniausios fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklos, kuriomis užsiima respondentai, yra pasivaikščiojimas pažintiniais, pėsčiųjų takais (53,4 proc.), mankšta namuose (35,0 proc.), važinėjimas dviračiu (21,1 proc.), keliavimas iki darbo (mokymo) įstaigos pėsčiomis, dviračiu (20,3 proc.), treniravimasis sporto klube (20,0 proc.) Dažniausiai respondentai nurodė sportuojantys namuose (64,1 proc.), gamtoje (47,7 proc.) ir sporto klubuose (24,3 proc.) Kasdien arba bent 1 kartą per savaitę respondentai dažniausiai naudojami pėsčiųjų takais (45,8 proc.), sporto sale (24,7 proc.), sporto klubu (22,4 proc.), dviračių takais (19,0 proc.)

Iš šių rezultatų akivaizdu, kad **gyventojams ypač svarbi dviračių, pėsčiųjų takų infrastruktūra, sporto klubų tinklas ir teikiamos paslaugos**. Kadangi nemaža dalis respondentų fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veikla užsiima namuose, **reikšmingos nuotolinės mankštos, treniruotės ir kiti užsiėmimai**, kuriuos vestų specialistai visiems norintiems sportuoti neišeinant iš namų.

46,0 proc. respondentų nurodė, kad jiems yra tekę dalyvauti fizinį aktyvumą ir (ar) sportą skatinančiose veiklose Plungės rajone. Daugiausia iš jų (33,9 proc.) dalyvavo bėgime–ėjime laisvės gynėjų dienai – sausio 13-ajai – paminėti, tarp kitų populiariausių veiklų – dviračių žygis aplink Platelių ežerą (18,3 proc.), vandens sporto šventė „Vikingų regata“ (12,4 proc.), orientavimosi sporto varžybos (11,5 proc.). Nemaža dalis respondentų (24,3 proc.) apie bent vieną veiklą yra girdėjęs(-usi), tačiau nėra dalyvavęs(-usi). Akivaizdu, kad fizinio aktyvumo ir (ar) sportą skatinančių veiklų rajone gausu, tačiau **svarbu didinti informacijos sklaidą apie šias veiklas ir išsiaiškinti dalyvavimo jose motyvus**, kad apie veiklas būtų ne tik daugiau žinančių, bet ir aktyviau jose dalyvaujančių.

Apklausos dalyvių buvo klausiama apie tai, kaip jie vertina fizinio aktyvumo ir (ar) sporto paslaugų, infrastruktūros prieinamumą Plungės rajone tikslinėms grupėms. Atmetus atsakymus tų respondentų, kurie nurodė, jog neturi nuomonės, negali įvertinti, **geriausiai įvertintas infrastruktūros prieinamumas vaikams ir suaugusiems** (atitinkamai 60,0 proc. ir 51,9 proc. respondentų nurodė vertinantys labai gerai arba labiau gerai nei blogai), o blogiausiai – neįgaliesiems ir senjorams ir (atitinkamai 53,1 proc. ir 30,0 proc. respondentų nurodė vertinantys labai blogai arba labiau blogai nei gerai). Pagal šiuos rezultatus būtų **svarbu pritaikyti esamą arba kurti naują infrastruktūrą, tinkamą senjorams, neįgaliesiems**.

Respondentų klausiant, kas juos riboja naudotis fizinio aktyvumo ir (ar) sporto erdvėmis, įrengimais ar įstaigų teikiamomis paslaugomis Plungės rajone, 39,7 proc. respondentų nurodė, kad tai asmeniniai trukdžiai (užimtumas, motyvacijos stoka, kt.), 21,3 proc. nurodė informacijos apie tokius renginius stoka, o 16,2 proc. – renginių laiką ir (arba) trukmę. Visgi 43,0 proc. respondentų nurodė, kad tokių ribojimų nėra.

Informacijos sklaida. Respondentų buvo klausiama, kur jie ieškote informacijos apie Plungės rajono fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklas. **Daugiausia respondentų nurodė naudojantys socialinius tinklus (Facebook, Instagram, kt.) (73,0 proc.) ir naujienų portaluose (25,7 proc.)** Rečiausiai informacijos ieškoma bibliotekoje (1,3 proc.) ir informaciniuose stenduose (8,0 proc.) Vertinant informacijos prieinamumą ir pakankamumą apie Plungės rajone vykdomas fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklas, 34,2 proc. respondentų nurodė, kad informacijos pakanka ir ji prieinama.

Lyginant skirtingas amžiaus grupes, populiariausi būdai ieškoti informacijos apie Plungės rajono fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklas yra šie:

- 14–18 m. – socialiniai tinklai (69,9 proc.), klausiu pažįstamų (36,6 proc.), sporto įstaigų tinklalapiai (24,7 proc.);

- 19–29 m. – socialiniai tinklai (74,4 proc.), naujienų portalai (32,6 proc.), savivaldybės tinklalapis (23,3 proc.);
- 30–45 m. – socialiniai tinklai (77,1 proc.), naujienų portalai (24,6 proc.), klausiu pažįstamų (20,1 proc.);
- 45–65 m. – socialiniai tinklai (70,3 proc.), naujienų portalai (28,3 proc.), savivaldybės tinklalapis (27,6 proc.);
- 66 m. ir daugiau – socialiniai tinklai (64,3 proc.), spauda ir savivaldybės tinklalapis (po 57,1 proc.)

Akivaizdu, kad efektyviausias būdas norint pasiekti visas tikslines grupes yra socialiniai tinklai, tačiau **norint pasiekti visas amžiaus kategorijas svarbu naudoti kuo įvairesnius informacijos sklaidos kanalus**, o tikslingai norint pasiekti tik kažkurią amžiaus kategoriją, svarbu atsižvelgti, kokie informacijos sklaidos kanalai jų tarpe populiariausi (informacija spaudoje nepasieks jaunų žmonių ir pan.)

Gyventojų poreikiai. Respondentų buvo prašoma įvertinti, ar, jų nuomone, Plungės rajono savivaldybėje užtenka įvairių sporto infrastruktūros objektų. **Geriausiai įvertinti plaukimo baseinai, futbolo stadionai ir bendrojo lavinimo įstaigų kūno kultūros zonos** – atitinkamai 81,4 proc., 55,9 proc. ir 38,4 proc. respondentų nurodė, kad šių infrastruktūros objektų savivaldybėje užtenka. **Didžiausias trūkumas nurodytas šiems objektams – ledo arenoms, sporto arenoms ir sveikatingumo kompleksams** (atitinkamai 55,3 proc., 51,5 proc. ir 47,4 proc. respondentų nurodė, kad šių infrastruktūros objektų savivaldybėje neužtenka).

Respondentų buvo prašoma nurodyti, kokios priemonės Plungės rajone padėtų padidinti jų fizinį aktyvumą. **Daugiausia respondentų (58,6 proc.) pasirinko variantą gerinti infrastruktūrą (plėsti / renovuoti / modernizuoti dviračių, pėsčiųjų takus, sporto aikštes ir pan.)** Taip pat nemaža dalis respondentų nurodė, kad jų fizinį aktyvumą padėtų padidinti mažesnė paslaugų kaina sporto klubuose, baseine ir kt. (43,2 proc.), daugiau fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklų savaitgaliais (23,6 proc.), didesnė sklaida apie savivaldybėje vykdomus sveikatingumo renginius (23,0 proc.)

Apklausoje taip pat buvo užduotas atviras klausimas „Kokių turėtumėte pasiūlymų, kad Plungės rajono gyventojų fizinis aktyvumas ir (ar) sporto veiklos pagerėtų?“. Į jį atsakymus pateikė 303 respondentai (63,9 proc.) Išanalizavus pateiktus atsakymus, apibendrintai galima išskirti tokius respondentų pasiūlymus:

1. **Išnaudoti jau esamą infrastruktūrą ir ją plėsti** – skatinti gyventojus naudotis esama sporto infrastruktūra, tobulinti ir modernizuoti esamus baseiną, sporto klubus, vystyti dviračių, pėsčiųjų takus, kitas viešąsias fizinio aktyvumo vietas, užtikrinti ir (ar) modernizuoti sporto arenas, kad jos būtų tinkamos įvairioms amžiaus grupėms ir sporto šakoms;
2. **Didinti prieinamumą** – mažinti paslaugų kainas, atidaryti daugiau sporto klubų, paslaugas teikiančias už prieinamas kainas ir dirbančias savaitgaliais, nedarbo

dienomis, taikyti paslaugų nuolaidas atitinkamoms grupėms (didelėms šeimoms, moksleiviams, senjorams, neįgaliesiems);

3. **Diversifikuoti sporto galimybes** – didinti sportinių veiklų, sporto įrenginių įvairovę ne tik miestuose, bet ir kaimiškose vietovėse;
4. **Įgalinti visuomenę** – įtraukti daugiau visuomenės atstovų į sprendimų priėmimą, didinti vaikų, senjorų, neįgaliųjų įtrauktį per fizinio aktyvumo veiklas, plačiau ir tikslingiau viešinti esamus sporto renginius ir veiklas siekiant didesnio įsitraukimo, organizuoti atvirų durų dienas, kurios į sportą pritrauktų įvairaus amžiaus gyventojus, didinti visuomenės judumą pasitelkiant darbdavius (kompensuojant sporto klubo narystę, organizuojant sportinius renginius darbovietėje, kviečiant į rytines darbovietės mankštas);
5. **Skirti daugiau dėmesio švietimui ir kvalifikacijai** – nuosekliai kelti sporto trenerių, instruktorių kvalifikaciją, daugiau kvalifikuotų trenerių pritraukti į rajoną, didinti visuomenės, mokyklų sąmoningumą apie sporto, fizinio aktyvumo naudą;
6. **Didinti finansavimą** – užtikrinti finansinę paramą sporto organizacijoms, veikloms, suteikti paskatas verslui remti sporto klubus ir renginius.

7.SSGG analizė

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Plungės mieste veikianti sporto arena su baseinu • Sporto specialistai, turintys atitinkamą išsilavinimą, kvalifikaciją • Gyventojai aktyviai įsitraukia į fizinio aktyvumo veiklas • Savivaldybė skiria finansavimą vykdyti vandens sporto veiklų plėtrą • Vykdomos paskatos sporto srityje (trūkstančių specialybių pritraukimo programa, mokesčių lengvatos teikiantiems paramą sportui, sportininkų, trenerių premijavimas) • Platus fizinio lavinimo mokytojų tinklas • Techniškai tvarkingi, prižiūrimi ir ypač suaugusiųjų lankomi lauko treniruokliai • Irklavimo bazės pritaikymas neįgaliesiems 	<ul style="list-style-type: none"> • Nėra kuo pakeisti senstančių sporto specialistų, trenerių • Specialistų, dirbančių su neįgaliaisiais, trūkumas • Aukštojo meistriškumo instruktorių trūkumas • Į sportines veiklas nepakankamai įtraukiami neįgalieji • Mažas įsitraukiančiųjų į sveikatos profilaktikos programas skaičius • Neparuošiama olimpinės rinktinės narių, kandidatų • Sporto savanoriams nėra teikiamos motyvacinės priemonės, jie neburiami į savanorių tinklą
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Plėtoti sportinį turizmą • Vykdyti lavinamosios gimnastikos užsiėmimus vaikams • Darbui su neįgaliaisiais įveiklinti registruotą, tačiau veiklos nevykdančią sporto klubą • Sukurti motyvacines priemones sporto savanoriams • Įvesti fizinio ugdymo mokytojo pareigybę ikimokyklinio ugdymo įstaigose • Organizuoti tradicinius sporto šakų renginius rajone 	<ul style="list-style-type: none"> • Aukštos kvalifikacijos specialistų perviliojimas • Dėl trenerių trūkumo nebevystomos sporto šakos • Nacionaliniai teisės aktai nepalankūs trenerių rengimui • Privačių sveikatos centrų bendradarbiavimo stoka dėl senjorų fizinio aktyvumo skatinimo

8. Plungės rajono sporto strategija 2024–2030 m.

8.1. Prioritetinės sporto šakos

Prioritetinė sporto šaka apibrėžiama kaip sporto šaka, kuri yra ypač populiari, plačiai pripažįstama ir daugiausiai mėgstama tam tikroje šalyje, regione ar pasaulio mastu. Prioritetinės sporto šakos nustatomos remiantis įvairiomis charakteristikomis, kurios gali skirtis pagal regioną, kultūrą ir kitus veiksnius. Sporto šaką kaip prioritetinę gali lemti varžybų stebėtojų skaičius, dalyvių skaičius konkrečioje sporto šakoje, sporto šakos prestižas, kultūrinė reikšmė šalyje ar bendruomenėje, sportininkų pasiekimai vietos ar tarptautiniu lygmeniu.

Nustatyti prioritetines sporto šakas rengiant sporto strategiją svarbu, nes jų pagalba galima pasiekti svarbius tikslus, naudingus tiek sportininkams, tiek organizacijoms, tiek visai bendruomenei. Prioritetinių sporto šakų nustatymas gali padėti strategiškai nukreipti investicijas ir finansavimą į perspektyviausius sporto sektorius, aktyviai remti sportininkų pasirengimą aukšto meistriškumo varžyboms, specializuoti mokymą, trenerių parengimą, infrastruktūros kūrimą, stiprinti sporto identitetą ir tapatumą, tinkamai planuoti ir investuoti į tinkamą infrastruktūrą, skatinti visuomenės aktyvumą ir sveikatingumą.

Pagal 2021-04-29 Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimą Nr. T1-98 „Dėl 2021–2022 metų prioritetinių Plungės rajone kultivuojamų sporto šakų patvirtinimo“ buvo patvirtintos 2021–2022 metų prioritetinės Plungės rajone kultivuojamos sporto šakos:

- komandinės: futbolas, krepšinis;
- individualios: dziudo, irklavimas, šachmatai, lengvoji atletika, motokrosas.

8.2. Rekomendacijos dėl prioritetinių sporto šakų nustatymo

Prioritetinės sporto šakos Plungės rajone išskiriamos remiantis šiais žingsniais:

1. Mero, administracijos direktoriaus arba savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinama **metodika**, skirta nustatyti prioritetines sporto šakas Plungės rajone. Metodika turi apimti:
 - 1.1. Sporto tarybos numatytus **kriterijus**, kuriais remiantis nustatomos prioritetinės sporto šakos Plungės rajone;
 - 1.2. Sporto tarybos kiekvienam kriterijui nustatytus **rodiklius**, kurie matuojami siekiant įvertinti sporto šakos atitikimą kriterijui;
 - 1.3. Sporto tarybos kiekvienam kriterijui nustatytus **įverčius** – taškų skaičių, suteikiamą sporto šakai atitinkant nustatytą rodiklį;
2. Sporto tarybos posėdžio metu Plungės rajone kultivuojamos sporto šakos **įvertinamos** pagal patvirtintą metodiką – visus kriterijus, skiriant joms atitinkamus įverčius už atitikimą rodikliams;
3. Sporto šakos **išreitinguojamos** pagal surinktų taškų skaičių;

4. Sporto tarybos teikimu savivaldybės tarybai siūlomas **tvirtinti** prioritetinių sporto šakų Plungės rajone sąrašas.

Norint nustatyti prioritetines sporto šakas Plungės rajone, rekomenduojama remtis **4 pagrindiniais kriterijais**:

1. **Masiškumas**
Atsižvelgiama į sportuojančių skaičių
2. **Meistriškumas**
Atsižvelgiama į pasiektus rezultatus individualiame ir komandiniame sporte, ar sporto šaka yra olimpinė, ar sporto šaka turi sportininkų ir jų trenerių, komandų, įvertintų pagal savivaldybėje patvirtintus aprašus⁸
3. **Sportinė bazė ir infrastruktūra**
Atsižvelgiama į sporto bazės atitikimą reikalavimams vykdyti joje vertinamas sporto šakas (tarptautinių ir nacionalinių varžybų, treniruočių organizavimas ir vykdymas)
4. **Žmogiškieji ištekliai**
Atsižvelgiama į trenerių kiekvienoje sporto šakoje skaičių

Toliau pateikiamos rekomendacijos dėl galimų rodiklių ir įverčių nustatymo (žr. 8 lentelė) bei komandinių ir individualių sporto šakų įvertinimo įrankio pavyzdys pagal nustatytus kriterijus, rodiklius ir įverčius (žr. 9 lentelė), siekiant nustatyti prioritetines sporto šakas. Galutinius kriterijus, rodiklius ir įverčius turi patvirtinti Sporto taryba įgyvendindama šią strategiją.

⁸ 2023 m. lapkričio 30 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-296 patvirtintas Plungės rajono savivaldybės sportininkų ir jų trenerių, pasiekusių aukštų rezultatų sporto srityje, skatinimo tvarkos aprašas ir 2023 m. lapkričio 17 d. savivaldybės mero potvarkiu Nr. PE-369 patvirtintas Geriausiųjų Plungės rajono metų sportininkų ir sportinių žaidimų komandų rinkimų tvarkos aprašas.

8 lentelė. Galimų rodiklių ir įverčių pavyzdys pagal nustatytus kriterijus prioritetinėms sporto šakoms.

KRITERIJŲ, SKIRTŲ NUSTATYTI PRIORITETINES SPORTO ŠAKAS, RODIKLIAI IR ĮVERČIAI			
	Komandinės sporto šakos	Individualios sporto šakos	Duomenų šaltinis
Masiškumas			
Sportininkų skaičius – 50 arba 0 balų	Ne mažiau kaip 150	Ne mažiau kaip 50	Plungės sportuojančiųjų registras Plungės rajono savivaldybės administracija
Meistriškumas			
Olimpinė sporto šaka – 30 arba 0 balų	Taip		Lietuvos sporto centras
Komandų, dalyvaujančių LT čempionatuose, pirmenybėse nuo U13, skaičius – 20 arba 0 balų	Ne mažiau kaip 6	-	Plungės sportuojančiųjų registras
Reprezentacinė suaugusiųjų komanda I, II, III lygoje – 20 arba 0 balų	Ne mažiau kaip 1	-	Plungės rajono savivaldybės administracija
Sportininkų, iškovojuusių atitinkamas vietas čempionatuose, skaičius – 20 arba 0 balų	-	<ul style="list-style-type: none">1-4 vieta suaugusiųjų Lietuvos čempionate – ne mažiau kaip 11-3 vieta jaunimo / jaunių Lietuvos čempionate – ne mažiau kaip 31-12 vieta Pasaulio jaunimo čempionate – ne mažiau kaip 11-8 vieta Pasaulio jaunimo / jaunių čempionate – ne mažiau kaip 11-8 vieta Europos jaunimo čempionate – ne mažiau kaip 11-6 vieta Europos jaunių čempionate – ne mažiau kaip 11-3 vieta kitose varžybose – ne mažiau kaip 2	Plungės rajono savivaldybės administracija
Įvertintų sportininkų ir jų trenerių, komandų skaičius – 10 arba 0 balų	Ne mažiau kaip 1		Plungės rajono savivaldybės administracija
Sportinė bazė ir infrastruktūra			
Sporto bazės atitikimas reikalavimams vykdyti joje vertinamas sporto šakas – 10 arba 0 balų	<ul style="list-style-type: none">Tarptautinių varžybų organizavimas ir vykdymasNacionalinių varžybų organizavimas ir vykdymasTreniruočių organizavimas ir vykdymas		Plungės rajono savivaldybės administracija
Žmogiškieji ištekliai			
Trenerių skaičius – 20 arba 0 balų	Ne mažiau kaip 4	Nemažiau kaip 2	Plungės rajono savivaldybės administracija

9 lentelė. Komandinių ir individualių sporto šakų įvertinimo įrankio pavyzdys pagal nustatytus kriterijus, rodiklius ir įverčius.

PRIORITETINIŲ SPORTO ŠAKŲ NUSTATYMAS															
KOMANDINĖS SPORTO ŠAKOS															
Kultivuojamos komandinės sporto šakos	Masiškumas		Meistriškumas								Sportinė bazė ir infrastruktūra		Žmogiškieji ištekliai		Viso balu
	Sportininkų skaičius	Balai	Olimpinė sporto šaka	Balai	Komandų, dalyvaujančių LT čempionatuose, pirmenybėse nuo U13, skaičius	Balai	Reprezentacinė suaugusiųjų komanda I, II, III lygoje	Balai	Įvertintų sportininkų ir jų trenerių, komandų skaičius	Balai	Sporto bazės atitikimas reikalavimams vykdyti joje vertinamas sporto šakas	Balai	Trenerių skaičius	Balai	
Krepšinis															
Futbolas															
Ritinis															
Regbis															
Tinklinis															
Ledo ritulys															
INDIVIDUALIOS SPORTO ŠAKOS															
Kultivuojamos individualios sporto šakos	Masiškumas		Meistriškumas								Sportinė bazė ir infrastruktūra		Žmogiškieji ištekliai		Viso balu
	Sportininkų skaičius	Balai	Olimpinė sporto šaka	Balai	Sportininkų, iškovojuusių atitinkamas vietas čempionatuose, skaičius					Balai	Sporto bazės atitikimas reikalavimams vykdyti joje vertinamas sporto šakas	Balai	Trenerių skaičius	Balai	
Baidarių / kanojų irklavimas															
Džiudo sportas															
Lengvoji atletika															
Orientavimosi sportas															
Plaukimas															

Sunkioji atletika											
Šachmatai, šaškės											
Stalo tenisas											
Tenisas											
Padelis											
Buriavimas, burlenčių sportas											
MTB dviračių sportas (kalnų dviračių sportas)											
Kiokušin karatė											
Sportiniai šokiai											
Motokrosas											
Automobilių sportas											

8.3. Sporto finansavimo modelis

Galimi finansavimo šaltiniai:

- **Savivaldybės biudžeto lėšos.** Savivaldybės įstaigoms, kuriose vykdomos sportinės ar fizinio aktyvumo skatinimo veiklos, pagal įstaigų pateiktą poreikį ir tų metų biudžeto galimybes skiriamas finansavimas.
- **Savivaldybės finansuojami sportinės veiklos projektai.** Finansavimas iš savivaldybės biudžeto lėšų paskirstomas konkursiniu būdu, kviečiant teikti paraiškas finansavimui gauti. Plungės rajone vykdoma Sporto plėtros programa pagal Plungės rajono savivaldybės Sporto plėtros programos lėšų skyrimo tvarkos aprašą, patvirtintą 2022 m. gruodžio 22 d. Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-266.
- **NVŠ krepšelio lėšos.** Neformaliojo vaikų švietimo lėšos iš Europos Sąjungos finansinės paramos, bendrojo finansavimo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto yra skiriamos savivaldybėms neformaliojo vaikų švietimo plėtotei, siekiant didinti vaikų, ugdomų pagal NVŠ programas, skaičių. NVŠ finansavimas skiriamas teikėjams, akreditavusiems NVŠ programas savivaldybėje. Teisę pretenduoti į NVŠ finansavimą turi vaikas, kuris mokosi pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. NVŠ lėšomis gali būti finansuojama tik viena vaiko pasirinkta NVŠ programa.
- **Fondų finansuojami projektai (ES struktūriniai fondai, Sporto rėmimo fondas, kt.)** Sporto įstaigos ir organizacijos turi galimybę teikti paraiškas dėl finansavimo pagal įvairias ES struktūrinių fondų finansuojamas programas, Sporto rėmimo fondo kvietimus ir gautas lėšas panaudoti įsigyti ar atnaujinti turimą įrangą, tobulinti kvalifikaciją, skatinti fizinį aktyvumą, vykdyti sporto informacijos sklaidą, kurti bendradarbiavimo tinklus ir dalytis gerąja patirtimi tobulinant kompetencijas, taip pat remiamos veiklos, stiprinančios visuomenės supratimą apie fizinio aktyvumo naudą sveikatai, socialinei integracijai ir asmeniniam tobulėjimui, inovatyvių sporto ir sveikatos, sporto ir švietimo, sporto ir jaunimo sinergijos priemonių įgyvendinimas, konferencijų ir seminarų, sporto renginių organizavimas, moksliniai tyrimai, nagrinėjantys, kaip sportas padeda įveikti socialinius ir ekonominius iššūkius ir kt.
- **Privačios lėšos (dalyvio mokestis, parama).** Privačiomis lėšomis gali būti finansuojama sporto klubų ir organizacijų veikla. Šias lėšas gali sudaryti dalyvio mokesčiai organizacijų viduje, taip pat verslo sektoriaus ar privačių asmenų skiriama parama, lėšos organizacijoms, renginiams ir kt. su sportu susijusioms veikloms.
- **GPM dalis.** Nuo 2020 m. sausio 1 d. paramos gavėjams galima skirti iki 1,2 proc. pajamų mokesčio (anksčiau buvo skiriama 2 proc.). Mokestį galima skirti subjektams, pagal Labdaros ir paramos įstatymą turintiems teisę gauti paramą, kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų steigėjams, dalininkams ar nariams.
- **Kitos lėšos (sporto federacijos, asociacijos, organizacijos, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas ir kt.)** Įstaigų ir sporto organizacijų veikla ar sportininkai gali būti

finansuojami ir sporto federacijų, asociacijų, organizacijų, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto lėšomis.

Sporto sistemos tobulinimas Plungės rajone turėtų apimti ir sporto finansavimo modelio sukūrimą ir finansavimo tvarkos aprašo parengimą, kurie numatyti priemonių plane.

8.4. Rekomendacijos dėl sporto finansavimo modelio Plungės rajone

Rekomendacijos sporto finansavimo modeliui Plungės rajone:

1. Sporto taryba siūlo Administracijos direktoriui pavesti atsakingam skyriui detaliai išanalizuoti sporto finansavimo galimybes Plungės rajone ir kitų savivaldybių gerą patirtį finansuojant sportą, susisteminti informaciją ir ją pateikti Sporto tarybai tolimesnėms diskusijoms;
2. Pagal poreikį organizuoti diskusijas su sporto bendruomene, sporto įstaigomis, organizacijomis, sporto programas įgyvendinančiais NVŠ tiekėjais, specialistais pagal kompetenciją;
3. Remiantis surinkta informacija ir diskusijų duomenimis, atsakingam skyriui ir (ar) specialistui pavesti parengti sporto finansavimo tvarkos aprašą, kuriuo aprašoma finansavimo tvarka, kriterijai, šaltiniai ir kt. susijusi informacija. Sporto finansavimo tvarkos aprašą sudaro sporto šakų finansavimo modelis bei Plungės rajoną reprezentuojančių organizacijų, asmenų ir renginių finansavimo sistema;
4. Parengtą finansavimo modelio tvarkos aprašo projektą svarstyti Sporto taryboje, teikti rekomendacijas dėl papildymų ir (ar) pakeitimų;
5. Galutinį finansavimo modelio tvarkos aprašo projektą teikti svarstyti savivaldybės tarybai.

Galimas sporto finansavimo modelis:

1. Prioritetinės sporto šakos ir sportininkai finansuojami pagal parengtą finansavimo tvarkos aprašą ir neformaliojo vaikų švietimo programų (NVŠ) tiksliniu finansavimu – NVŠ krepšelio lėšomis.
2. Neprioritetinės sporto šakos finansuojamos projektinio finansavimo principu (teikiant projektų paraiškas savivaldybei) ir neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) programų tiksliniu finansavimu – NVŠ krepšelio lėšomis;
3. Aukšto meistriškumo komandos ir sportininkai finansuojami atsižvelgiant į nustatytus finansuojamų organizacijų ir asmenų kriterijus, pavyzdžiui:
 - Organizacijos turi būti registruoti Plungės rajone;
 - Yra užtikrinamas veiklos tęstinumas ir tradicijos;
 - Socialinis indėlis savivaldybei, bendruomenei.

Plungės rajono savivaldybės reprezentavimo programos rengiamos trejų metų laikotarpiu. Galimi renginių finansavimo kriterijai:

- Į renginį pritraukiamų dalyvių skaičius;
- Sporto bazių išnaudojimas;

- Į renginį pritraukiamų tikslinių grupių įvairovė;
- Pritraukiamų papildomų finansavimo šaltinių dydis.

9. Tikslai, uždaviniai, priemonių planas

PRIEMONĖS	RODIKLIAI	ATSAKINGI ASMENYS
1 TIKSLAS. Skatinti aukštąjį sportinį meistriškumą		
1.1. UŽDAVINYS. Skatinti aukščiausių pasiekimų sportininkus reprezentuoti Plungės rajoną šalies ir tarptautiniuose renginiuose		
1.1.1. Teikti premijas, stipendijas, kitas paskatas aukščiausių pasiekimų sportininkams, jų treneriams pagal nustatytą tvarką	Sportininkų, jų trenerių, kuriems įteiktos premijos, stipendijos, kitos paskatos, skaičius per metus	Plungės rajono savivaldybės administracija
	Programos „Jaunosios viltys“ vienam dalyviui (sportininkui) skiriamo finansavimo didėjimas per metus, proc.	Plungės SRC
1.1.2. Sukurti ir vykdyti trūkstančių sporto specialistų pritraukimo programą	Programos dalyvių skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija, Plungės SRC
1.1.3. Sukurti ir įgyvendinti Plungės rajono savivaldybės didelio meistriškumo sportininkų ugdymo programą	Komandų, dalyvaujančių čempionatuose ir turnyruose, skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
1.1.4. Sudaryti sąlygas Plungės rajono sporto komandoms atstovauti Plungei aukščiausiojo lygio šalies čempionatuose ir tarptautiniuose turnyruose	Čempionatų ir turnyrų, kuriuose dalyvaujama, skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
1.2. UŽDAVINYS. Organizuoti aukštą meistriškumą skatinančias veiklas		
1.2.1. Organizuoti aukšto meistriškumo stovyklas	Stovyklų skaičius	Plungės SRC, Sporto klubai
1.2.2. Organizuoti aukšto meistriškumo varžybas ir jose dalyvauti	Varžybų skaičius	Plungės SRC, Sporto klubai
1.2.3. Sukurti sporto duomenų bazę, skirtą rinkti ir sisteminti informaciją apie sportininkus, sporto bazines, žmogiškuosius išteklius	Sukurta ir palaikoma duomenų bazė	Plungės rajono savivaldybės administracija
	Pateikta ataskaita kartą per metus	Plungės rajono savivaldybės administracija

PRIEMONĖS	RODIKLIAI	ATSAKINGI ASMENYS
1.2.4. Užtikrinti kineziterapeutų paslaugas sportuojantiems vaikams ir jaunimui	Kineziterapeutų skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
	Vaikų ir jaunimo, kuriam suteiktos kineziterapeuto paslaugos, skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
1.2.5. Užtikrinti sporto psichologų paslaugas aukšto meistriškumo sportuojantiems, komandoms	Vaikų ir jaunimo, kuriam suteiktos sporto psichologo paslaugos, skaičius	Plungės SRC, Sporto klubai
1.3. UŽDAVINYS. Užtikrinti reikiamą teisinę bazę prioritetinėms sporto šakoms		
1.3.1. Sukurti ir patvirtinti metodiką, skirtą nustatyti prioritetines sporto šakas Plungės rajone, apibrėžiant prioritetinių sporto šakų nustatymo kriterijus, rodiklius ir įverčius	Patvirtinta metodika	Plungės rajono savivaldybės administracija, Sporto taryba
1.3.2. Sudaryti ir patvirtinti prioritetinių sporto šakų Plungės rajone sąrašą	Patvirtintas prioritetinių sporto šakų sąrašas	Sporto taryba, Plungės rajono savivaldybės taryba
1.3.3. Sukurti prioritetinių ir neprioritetinių sporto šakų finansavimo modelį Plungės rajone	Sukurtas finansavimo modelis ir parengtas finansavimo tvarkos aprašas	Sporto taryba
2 TIKSLAS. Ugdyti ir skatinti bendruomenės fizinį aktyvumą		
2.1. UŽDAVINYS. Skatinti fizinio aktyvumo ir sporto paslaugų plėtrą bei prieinamumą		
2.1.1. Gerinti sąlygas kaimiškose vietovėse gyvenantiems vaikams ir jaunimui sportuoti plečiant infrastruktūrą ir ugdymo (trenerių) paslaugas vietoje (sporto šakų užsiėmimų vykdymas kaimiškose vietovėse)	Veiklų kaimiškose seniūnijose skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija, Plungės SRC

PRIEMONĖS	RODIKLIAI	ATSAKINGI ASMENYS
2.1.2. Mobiliųjų sporto instruktorių (sporto veiklų organizatorių seniūnijose) bendruomenėse darbo organizavimas	Dirbančių mobiliųjų instruktorių skaičius	Plungės SRC
	Suorganizuotų sporto treniruočių bendruomenėse skaičius organizacijos	Plungės SRC
	Treniruotėse dalyvavusių asmenų skaičius	Plungės SRC
2.1.3. Organizuoti treniruotes, mankštas, kitas fizinio aktyvumo veiklas	Treniruočių, mankštų nuotoliniu būdu skaičius	Plungės SRC, Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
2.2. UŽDAVINYS. Užtikrinti fizinio aktyvumo skatinimui reikiamus žmogiškuosius išteklius		
2.2.1. Didinti sporto trenerių ir instruktorių personalo skaičių	Trenerių ir instruktorių skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija
2.2.2. Kelti sporto trenerių ir instruktorių kvalifikaciją	Sporto trenerių ir instruktorių, kėlusių kvalifikaciją, skaičius per metus	Plungės SRC, Sporto klubai
	Kvalifikacijos kėlimo renginių skaičius per metus	Plungės SRC, Sporto klubai
2.2.3. Sukurti ir palaikyti sporto savanorių duomenų bazę	Sukurta sporto savanorių duomenų bazė	Plungės rajono savivaldybės administracija
	Sporto savanorių skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
2.2.4. Kurti motyvacines priemones sporto savanoriams	Parengta savanorių motyvavimo tvarka	Plungės rajono savivaldybės administracija

PRIEMONĖS	RODIKLIAI	ATSAKINGI ASMENYS
	Motyvacinių priemonių skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
2.3. UŽDAVINYS. Skatinti vaikų ir jaunimo fizinį aktyvumą		
2.3.1. Užtikrinti fizinį aktyvumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose	Ikimokyklinių įstaigų, kuriose vykdoma fizinio aktyvumo programa, skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
	Pedagogų, vykdančių programą, skaičius	
	Fizinio ugdymo mokytojo pareigybų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose	
2.3.2. Skatinti dalyvavimą NVŠ sportinio ugdymo programose	NVŠ programose dalyvavusių vaikų, jaunimo skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
2.3.3. Sudaryti sąlygas užsiimti fizine veikla popamokiniu metu	Popamokiniu metu vykstančių veiklų skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija
2.3.4. Vykdyti fizinio aktyvumo veiklas lauke	Parengta ir įgyvendinta fizinio aktyvumo lauke programa	Plungės rajono savivaldybės administracija
2.3.5. Vaikų, jaunimo vasaros sporto ir sveikatingumo stovyklų organizavimas	Vaikų, jaunimo dalyvavusių stovyklose, skaičius per metus	Plungės rajono savivaldybės administracija
2.4. UŽDAVINYS. Skatinti suaugusiųjų, senjorų ir neįgaliųjų fizinį aktyvumą		
2.4.1. Visuomenės informavimas apie fizinio aktyvumo naudą kokybiškai gyvensenai	Informacinė kampanija 1 kartą per 2 metus tikslinei auditorijai	Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
2.4.2. Bendradarbiaujant su darbdaviais inicijuoti fizinio aktyvumo skatinimo veiklas, iniciatyvas	Įmonių skaičius	Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

PRIEMONĖS	RODIKLIAI	ATSAKINGI ASMENYS
	Iniciatyvų skaičius	Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
2.4.3. Didinti gyventojų informuotumą apie savivaldybėje vykdomas sveikatingumo programas bei fizinio aktyvumo veiklas	Programose dalyvavusių asmenų skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija, Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Plungės SRC, Sporto organizacijos
	Informavimo priemonių skaičius	
2.4.4. Organizuoti mankštas, sportinius užsiėmimus senjorams	Dalyvavusių senjorų skaičius	Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Plungės SRC
	Veiklų skaičius per metus	
2.5. UŽDAVINYS. Skatinti aktyvią ir sportuojančią bendruomenę		
2.5.1. Pasitelkti seniūnijas, bendruomenes vykdant vietos, rajono sportines iniciatyvas	Renginių, iniciatyvų seniūnijose skaičius	Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Plungės SRC, Seniūnijos, bendruomenės
2.5.2. Plėtoti savivaldybės sporto tradicijas	Tradicinių sporto renginių skaičius	Plungės rajono savivaldybės administracija, Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Plungės SRC
2.5.3. Vykdyti fizinio aktyvumo, sporto veiklas, įtraukiančias įvairaus amžiaus šeimos narius	Veikų, skirtų šeimų fiziniam aktyvumui, seniūnijoje skaičius	
3 TIKSLAS. Vystyti sporto infrastruktūrą		
3.1. UŽDAVINYS. Tobulinti sporto infrastruktūrą ugdymo įstaigose		
3.1.1. Atnaujinti, plėsti sporto sales, stadionus	Atnaujintų salių ir stadionų skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono

PRIEMONĖS	RODIKLIAI	ATSAKINGI ASMENYS
		savivaldybės administracija, švietimo įstaigos
3.1.2. Atnaujinti, plėsti sporto inventorių ir (ar) įrangą	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintas sporto inventorių ir (ar) įrangą, skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija, švietimo įstaigos
3.2. UŽDAVINYS. Plėsti ir modernizuoti sporto infrastruktūrą viešosiose erdvėse		
3.2.1. Patvirtinti prioritetinių Sporto bazių renovacijos projektų sąrašą	Patvirtintas sąrašas	Sporto taryba, Plungės rajono savivaldybės taryba
3.2.2. Sisteminė dviračių takų infrastruktūros plėtra	Dviračių takų ilgis (km)	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija
3.2.3. Plėsti rekreacinį pėsčiųjų takų tinklą	Pėsčiųjų takų ilgis (km)	Plungės rajono savivaldybės taryba
3.2.4. Modernizuoti ir atnaujinti sporto aikšteles, stadionus	Atnaujintų sporto stadionų skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija
3.2.5. Plėsti infrastruktūrą naujų sporto šakų vystymui	Naujų sporto šakų skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba
3.3. UŽDAVINYS. Tobulinti sporto infrastruktūrą aukšto meistriškumo sportininkams		
3.3.1. Modernizuoti sporto infrastruktūrą, pritaikant ją aukšto meistriškumo sportininkams	Modernizuotų sporto infrastruktūros objektų skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija

PRIEMONĖS	RODIKLIAI	ATSAKINGI ASMENYS
3.3.2. Plėtoti futbolo aikštynų infrastruktūrą, tinkamą varžyboms organizuoti	Futbolo aikščių skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija
3.4. UŽDAVINYS. Plėtoti sportinį turizmą		
3.4.1. Parengti ir įgyvendinti sportinio turizmo programą	Parengta programa	Turizmo informacijos centras
	Teikiamų paslaugų skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija
3.4.2. Plėtoti aktyvaus laisvalaikio ir sportinių veiklų vandens paslaugas	Teikiamų paslaugų skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija, Plungės SRC
3.5. UŽDAVINYS. Pritaikyti sporto infrastruktūrą neįgaliesiems		
3.5.1. Renovuoti sporto bazes, pritaikant jas neįgaliesiems	Sporto bazių skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija
3.5.2. Sporto klubų ir viešų erdvių aprūpinimas sporto inventoriu, skirtu neįgaliesiems	Sporto klubų ir viešų erdvių, aprūpintu sporto inventoriu, skaičius	Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės administracija, Plungės SRC, Sporto klubai

10. Stebėsenos sistema

10.1. Plano įgyvendinimo stebėsenos ir kontrolės sistema

Pradėjus įgyvendinti sporto strategiją, paskiriamas už sporto strategijos įgyvendinimo stebėseną atsakingas Plungės rajono savivaldybės administracijos specialistas (iš atsakingų įstaigų, skyrių, sporto organizacijų ar kt. renka ir sisteminą informaciją metinei strategijos įgyvendinimo ataskaitai; rengia informaciją Sporto tarybos posėdžiams, techniškai juos aptarnauja ir vykdo kt. susijusias funkcijas).

Įgyvendinant sporto strategiją, numatomi periodiškai atliekami veiksmai:

1. Organizuojami Sporto tarybos posėdžiai (ne rečiau kaip 1 per metus).
2. Sporto taryba posėdžių metu sudaro metinį sporto strategijos įgyvendinimo planą, kuriame numatomi svarbiausi darbai įgyvendinant suplanuotas priemones.
3. Sporto taryba posėdžių metu priima nutarimą siūlyti Administracijos direktoriui pavesti už Sporto strategijoje numatytų priemonių įgyvendinimą numatytiems atsakingiems vykdytojams metiniuose veiklos planuose numatyti vykdyti priemones ir pasiekti suplanuotus rodiklius.
4. Peržiūrimi prioritetinių ir neprioritetinių sporto šakų sąrašai ir vertinama sporto šakų atitiktis nustatytiems prioritetų kriterijams.
5. Svarstoma metinė Sporto strategijos įgyvendinimo ir rodiklių pasiekimo ataskaita.
6. Svarstomos rekomendacijos dėl Sporto strategijos tikslinimo.
7. Įgyvendinamas priemonių planas ir sisteminama informacija apie rodiklių pasiekimą.

10.2. Atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus (ataskaitų teikimo) tvarka

Sporto strategijos įgyvendinimo priežiūros struktūrą sudaro: Plungės rajono savivaldybės taryba, Sporto taryba, Plungės rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius, Plungės SRC ir sporto organizacijos.

Eil. Nr.	Institucija / įstaiga / skyrius	Pagrindiniai uždaviniai
1.	Plungės rajono savivaldybės taryba	<ul style="list-style-type: none">• Tvirtina Sporto strategiją ir strategijos įgyvendinimo ataskaitas• Tvirtina Sporto tarybos veiklos nuostatus ir sudėtį• Priima sprendimus dėl sporto politikos formavimo, finansavimo ir kt. sprendimus, susijusius su sporto plėtra Plungės rajone
2.	Sporto taryba	<ul style="list-style-type: none">• Koordinuoja Plungės rajono savivaldybės sporto plėtros planavimą ir įgyvendinimą, svarsto Sporto strategijos įgyvendinimo ir rodiklių pasiekimo ataskaitas

		<ul style="list-style-type: none"> Teikia pasiūlymus Plungės rajono įstaigoms ir sporto organizacijoms dėl Sporto strategijos ir priemonių plano rengimo ir įgyvendinimo, priemonių planavimo įstaigų metiniuose veiklos planuose
3.	Plungės rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius	<ul style="list-style-type: none"> Paskirtas už strategijos įgyvendinimą atsakingas specialistas renka ir sistemina informaciją metinei strategijos įgyvendinimo ataskaitai Rengia informaciją Sporto tarybos posėdžiams, techniškai juos prižiūri ir vykdo kt. susijusias funkcijas
4.	Plungės SRC ir sporto organizacijos	<ul style="list-style-type: none"> Įgyvendina Sporto strategijoje numatytus tikslus, uždavinius ir priemones Teikia pasiūlymus dėl sporto plėtojimo Sporto tarybai

10.3. Sporto strategijos priemonių vykdymo ir rodiklių pasiekimo ataskaitos teikimo grafikas

Sporto strategijos priemonių vykdymo ir rodiklių pasiekimo ataskaitos rengiamos 1 kartą per metus, pasibaigus kalendoriniams metams.

Eil. Nr.	Institucija / įstaiga / skyrius	Uždaviniai	Terminas	Priimanti institucija
1.	Plungės SRC, sporto organizacijos ir kt. subjektai, atsakingi už strategijos priemonių vykdymą	Atsakingi priemonių vykdytojai pateikia informaciją apie priemonių vykdymą per ataskaitinį laikotarpį (praėjusius metus).	Sausio 31 d.	Plungės rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius
2.	Plungės rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius	Švietimo ir sporto skyrius susistemina gautą informaciją apie priemonių vykdymą ir rodiklių įgyvendinimą, teikia Sporto tarybai užpildytą metinę priemonių vykdymo ataskaitą.	Vasario 28 d.	Plungės rajono savivaldybės sporto taryba
3.	Plungės rajono savivaldybės sporto taryba	Sporto taryba, apsvarsčiusi pateiktą strategijos įgyvendinimo	Balandžio 30 d.	Plungės rajono savivaldybės taryba

		ataskaitą, teikia ją Tarybai kaip informaciją susipažinti. Įvertinusi priemonių įgyvendinimo ataskaitą, Sporto taryba suformuoja per einamuosius metus reikalingas atlikti užduotis; siūlo atsakingiems projektų vykdytojams į metinius veiklos planus įsitraukti kitas reikalingas priemones.	Tarybos posėdžio metu	
--	--	--	-----------------------	--

**PLUNGĖS RAJONO SPORTO STRATEGIJOS 2024–2030 M.
PRIEMONIŲ VYKDYMO IR RODIKLIŲ PASIEKIMO
ATASKAITOS FORMA**

20 – 20 metai
(ataskaitinis laikotarpis)

Priemonės numeris	Priemonės pavadinimas	Suplanuoti rodikliai	Pasiekti rodikliai	Atsakingas vykdytojas	Paaiškinimai
Tikslas:					
Uždavinys:					

(pareigos, vardas, pavardė)

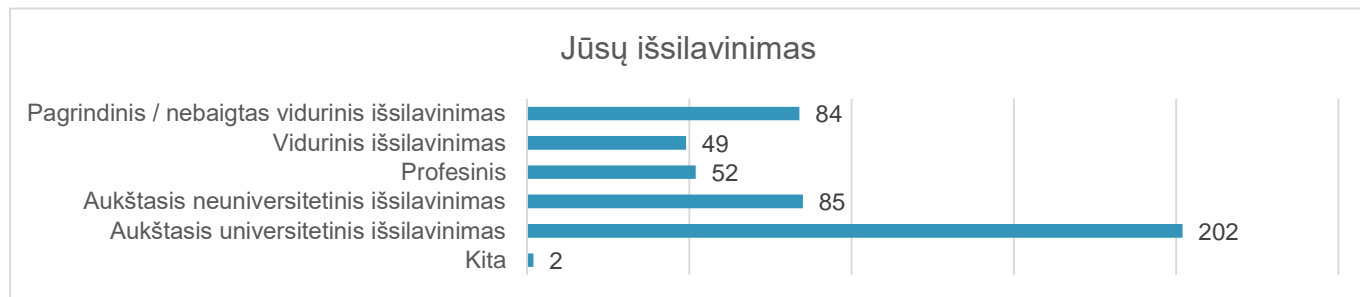
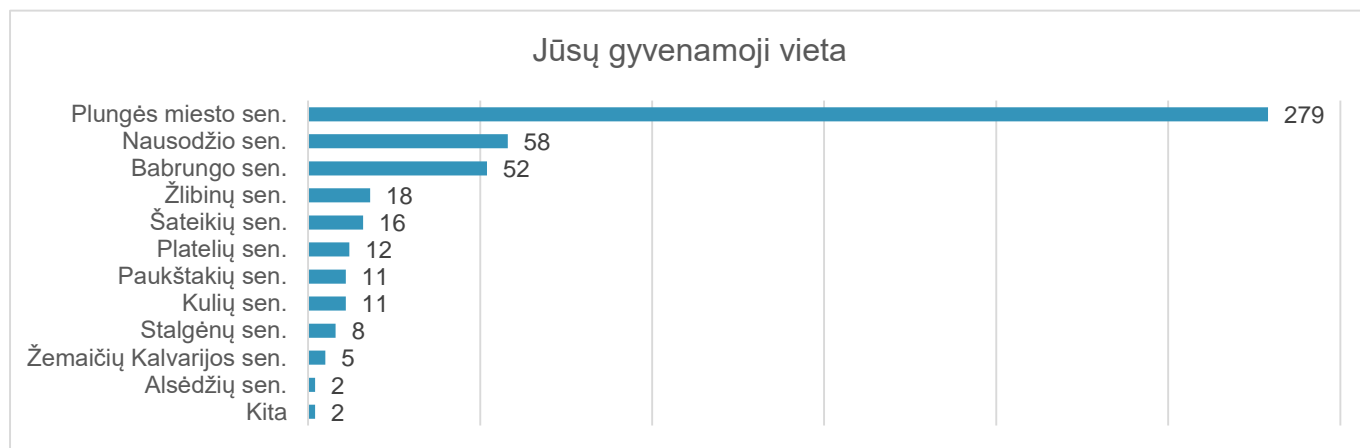
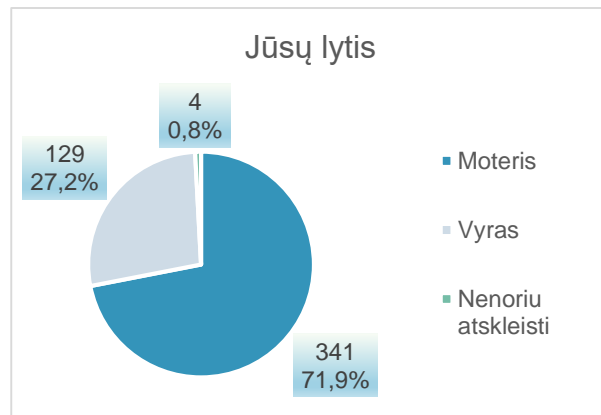
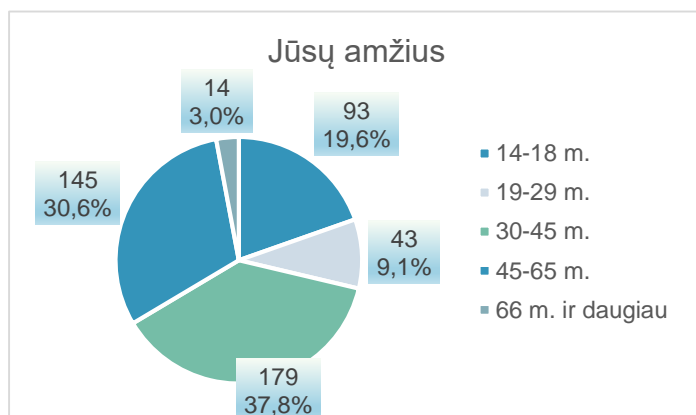
(data)

(parašas)

PRIEDAI

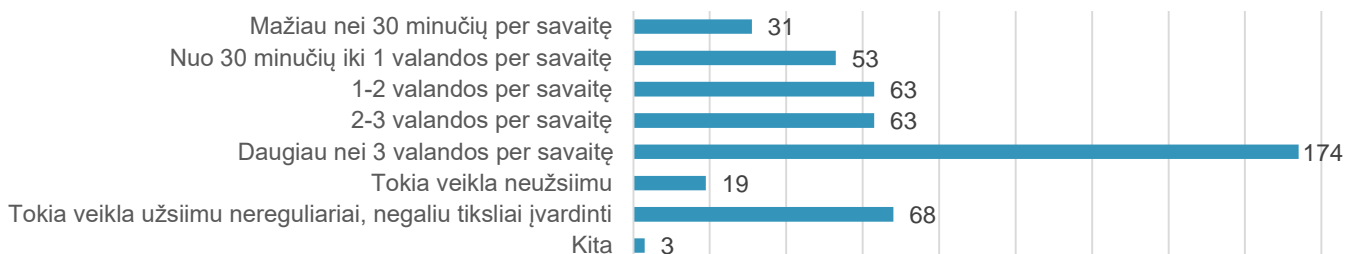
Gyventojų apklausa apie fizinio aktyvumo ir sporto situaciją Plungės rajone

1. Apklausos dalyvis

2. Sporto ir fizinio aktyvumo įpročiai

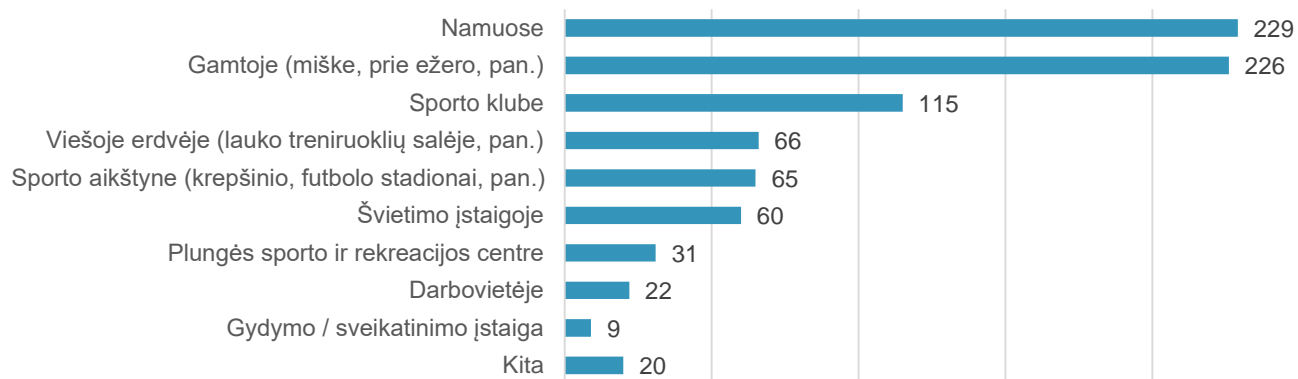
Kiek laiko per savaitę Jūs skirate fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veiklai?

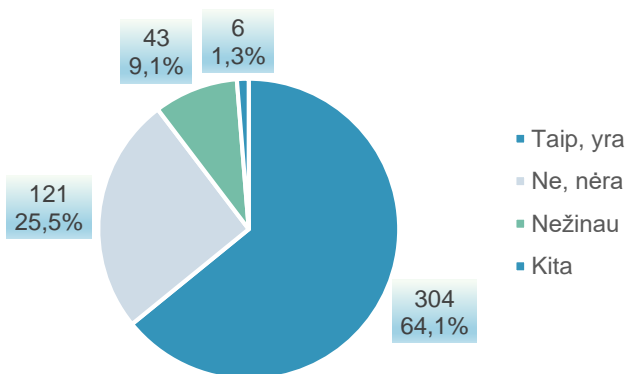
Kokia fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veikla užsiimate dažniausiai?

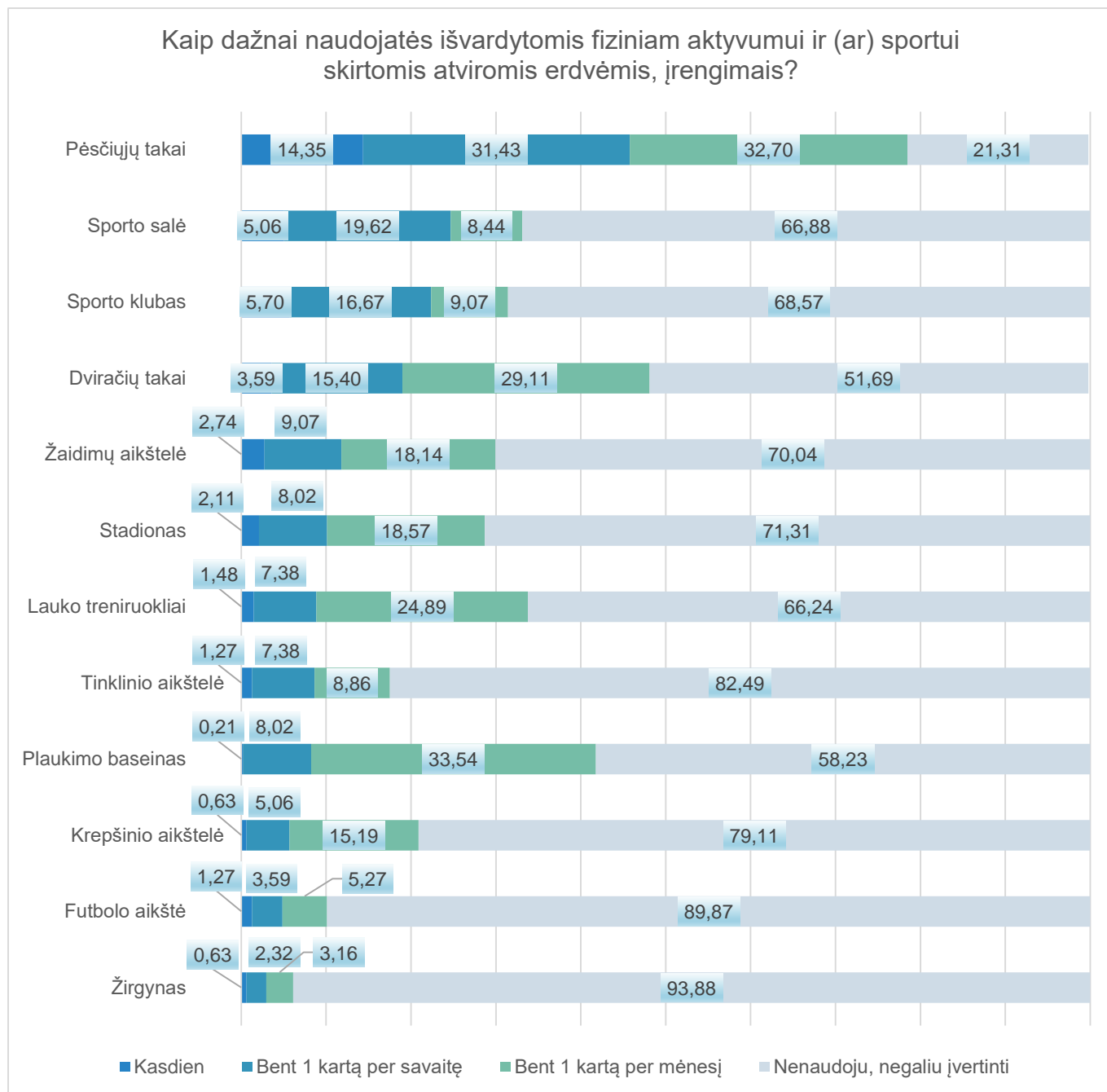

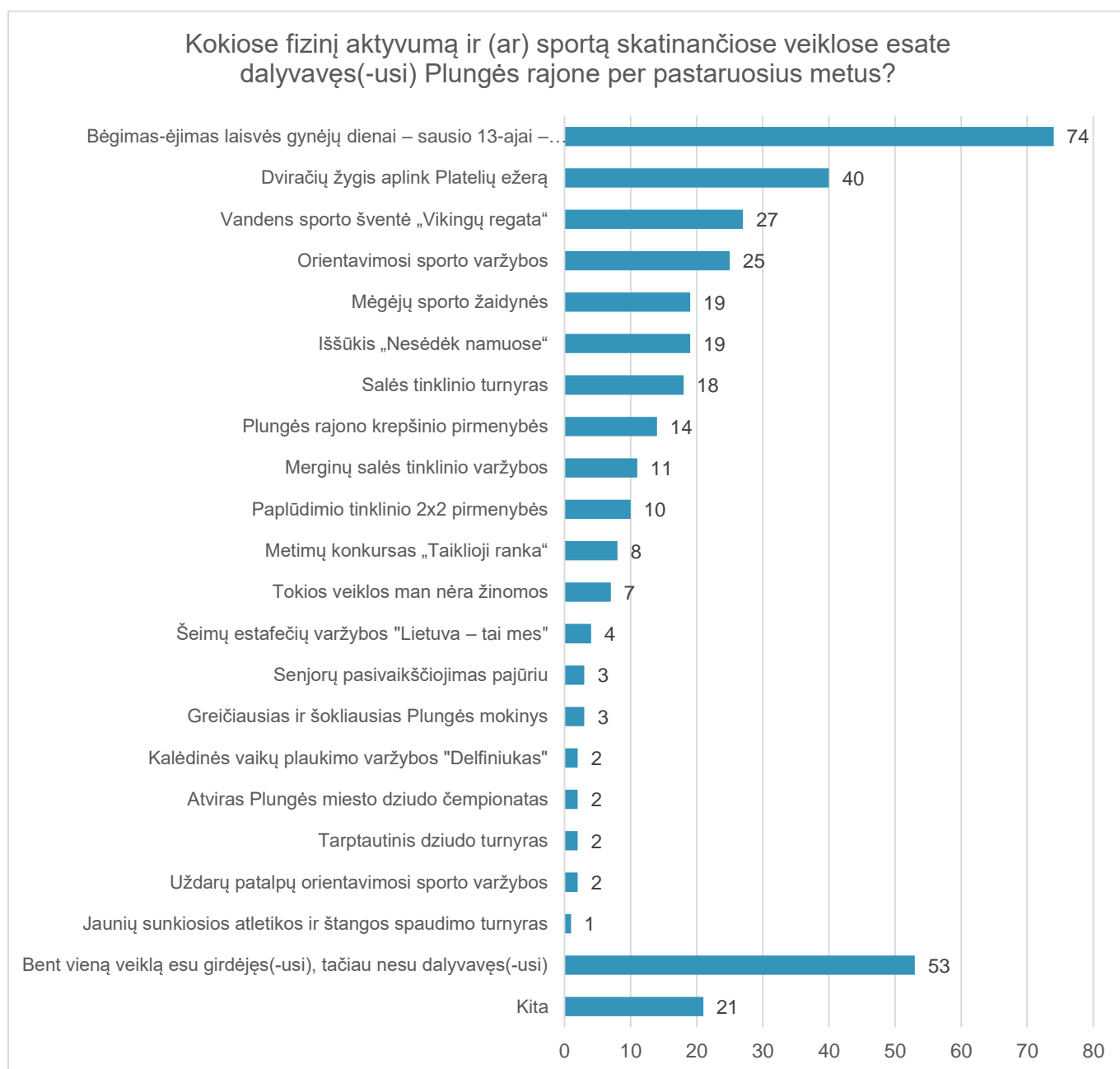
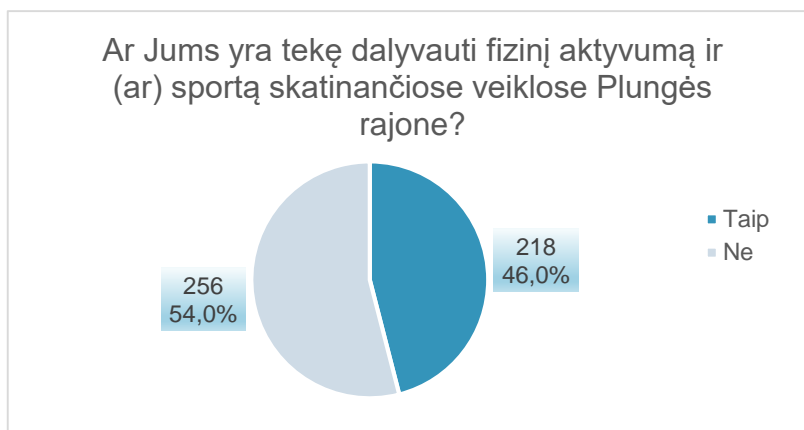
Kur dažniausiai užsiimate fizinio aktyvumo ir (ar) sporto veikla?

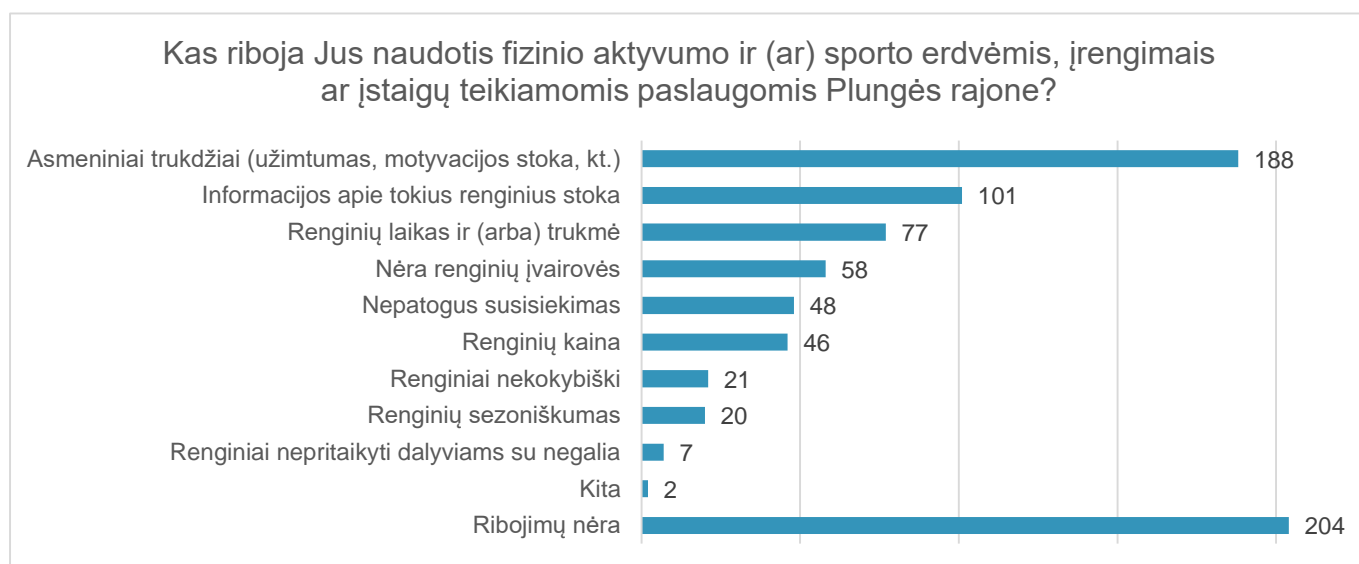
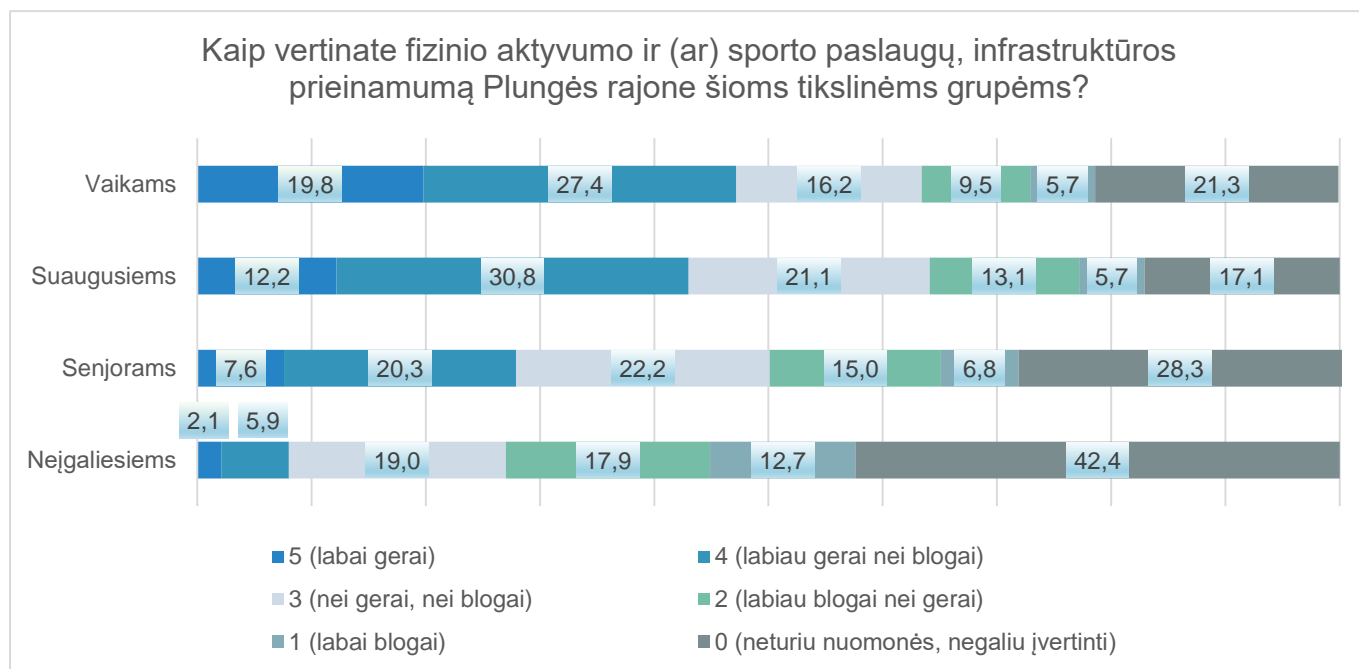

Ar Jūsų gyvenvietėje yra sudarytos galimybės sportuoti?

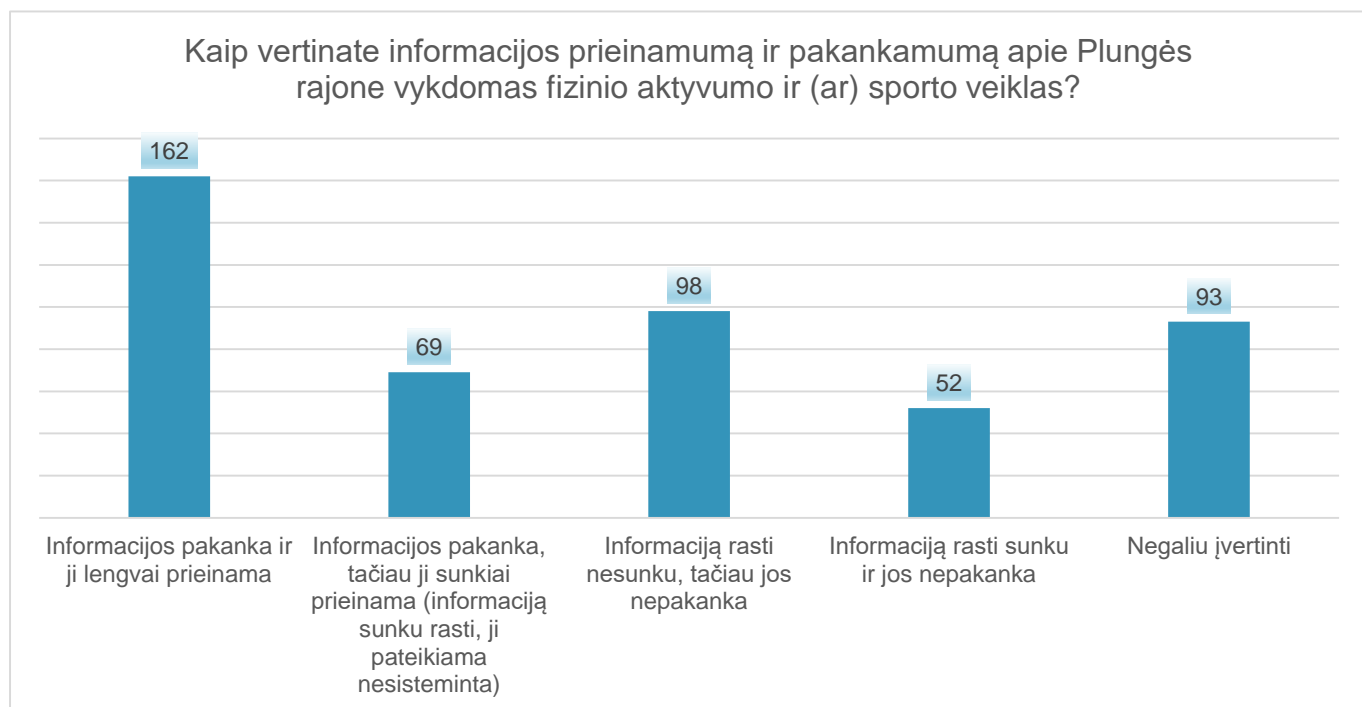
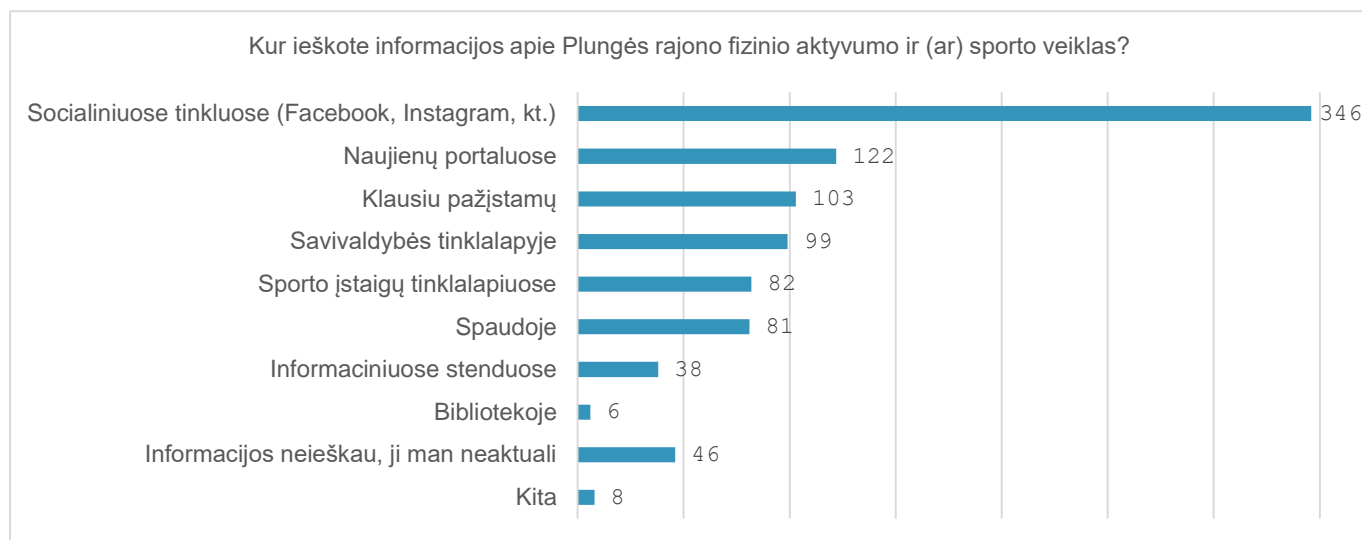

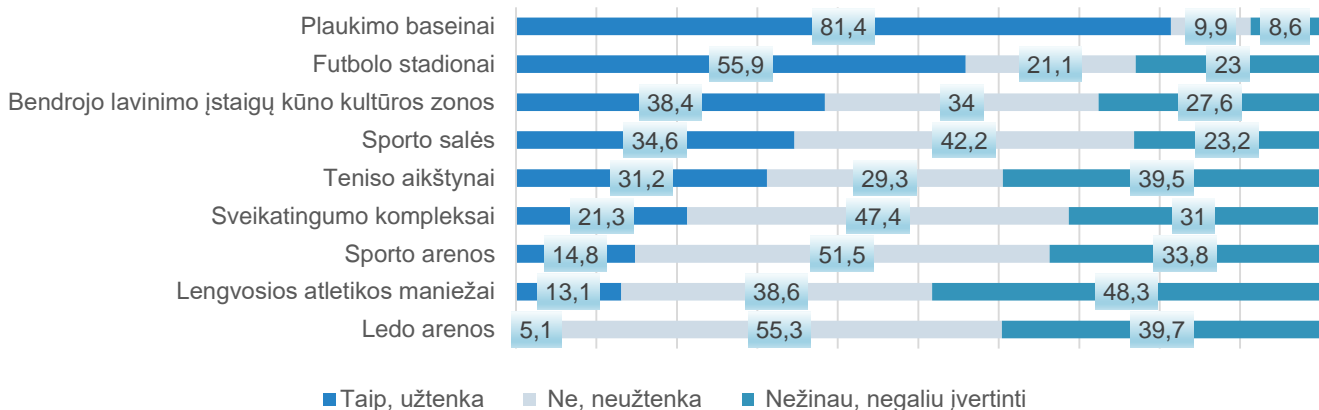

3. Informacijos sklaida

4. Gyventojų poreikiai

Jūsų nuomone, ar Plungės rajono savivaldybėje užtenka šių sporto infrastruktūros objektų?

Kokios priemonės Plungės rajone padėtų padidinti Jūsų fizinį aktyvumą?

Kokių turėtumėte pasiūlymų, kad Plungės rajono gyventojų fizinis aktyvumas ir (ar) sporto veiklos pagerėtų?
Dažniausiai pasikartojančios frazės respondentų atsakymuose

Dviračių takai	Infrastruktūra
Sporto klubai	Laiko
Informacija	Bendruomenė
Nemokamų užsiėmimų	Apleistą stadioną
Kainos	Atidaryti sporto klubus
Sporto aikštelės	Atkreipti dėmesį
Renginiai	Baseinas
Mankšta	Krepšinio salė
Vaikai	Labai trūksta dviračių takų
Jaunimas	Mažinti kainas
Motyvacija	Organizuoti renginius
Sveikata	Paskata sportuoti
Treneriai	Patogus darbo grafikas
Senjorai	Plataus informavimo
Pėsčiųjų takai	